

Percepcija Državnog tužilaštva u Crnoj Gori

Oktober, 2023

Izneseni stavovi u ovoj publikaciji odgovornost su autora i ne predstavljaju nužno stavove OEBS-a, misija ili njenih država učesnica. Ni OEBS, Misije, ni njene države učesnice ne preuzimaju nikakvu odgovornost za posljedice koje mogu proizaći iz upotrebe ove publikacije. Ova publikacija se ne bavi pitanjima pravne ili druge odgovornosti za radnje ili propuste bilo koje osobe.

DeFacto Consultancy

8. Marta 55, 81000 Podgorica, Crna Gora

+382 67 226 392

office@defacto.me

www.defacto.me

SADRŽAJ

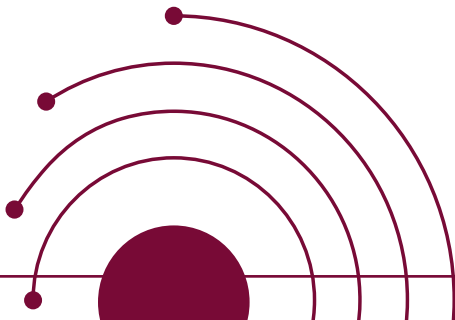

Ključni nalazi istraživanja	3
Uvod	5
Metodologija istraživanja	6
Opšti stavovi o Državnom tužilaštvu	7
Percepcije o radu Državnog tužilaštva	17
Stavovi građana o Tužilačkom savjetu	21
Korupcija i organizovani kriminal	25
Informisanost građana o Državnom tužilaštvu	29
Stavovi o prisustvu državnih tužilaca u javnosti	41
● Preporuke na osnovu sprovedenog istraživanja	44

Ključni nalazi istraživanja

- Istraživanje iz 2023. godine pokazuje da skoro jedna trećina ispitanika (32,5%) ima pozitivan ili donekle pozitivan opšti stav prema Državnom tužilaštvu, dok nešto više od jedne trećine (36%) ima donekle negativan ili veoma negativan stav. Postoji trend pada broja ispitanika sa veoma pozitivnim ili donekle pozitivnim stavom prema Državnom tužilaštvu.
- Rezultati istraživanja pokazuju da nešto više od jedne trećine ispitanika i ispitanica (37,6%) u potpunosti ili djelimično podržava rad vršiteljke dužnosti dužnosti vrhovne državne tužiteljke (v.d. VDT-a) Tatjane Begović. Interesantno je napomenuti da nešto više od jedne četvrtine ispitanika i ispitanica (27,8%) nije moglo da procijeni dali podržava rad v.d. VDT-a Begović ili ne.
- Većina ispitanika podržava rad glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića (54,8%), što je porast u odnosu na prethodnu godinu (2022. godine – 44,1%).
- Ispitanicima i ispitanicama je postavljeno pitanje u kojoj mjeri smatraju da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju. Primijećeno je da 46,2% ispitanika i ispitanica smatra da je Državno tužilaštvo veoma ili donekle efikasno.
- Povjerenje u rad konkretnih državnih tužilaštava bilježi rast u odnosu na 2022. godinu. Najveće povjerenje među građanima uživa Specijalno državno tužilaštvo kom donekle ili u potpunosti vjeruje 55,1% ispitanika (2022. – 42,7%). Vrhovnom državnom tužilaštvu u potpunosti ili donekle vjeruje skoro polovina (49,6%) ispitanika i ispitanica (2022. – 42,6%). U Više državno tužilaštvo u Podgorici donekle ili u potpunosti vjeruje 46,6% ispitanika i ispitanica (2022. – 38,2%), u Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju 41,4% (2022. – 34,3%) dok u osnovna državna tužilaštva u potpunosti ili donekle vjeruje 45,6% ispitanika i ispitanica (2022- 39,6%).
- U posljednjih 12 mjeseci, 38,9% ispitanika i ispitanika je primijetilo značajne ili neke promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva gdje je 6,2% primijetilo značajne promjene dok je skoro trećina (32,7%) primijetila neke promjene na bolje. Skoro polovina (45,2%) nije primijetila nikakve promjene, dok je 10% primijetilo promjene na gore. Ispitanici iz sjeverne Crne Gore češće su primijetili značajne promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva (45,2%).
- Podaci iz ovogodišnjeg istraživanja pokazuju veliki porast u odnosu na prethodni talas 2022. godine gdje manje od jedne četvrtine ispitanika i ispitanica (21,5%) navodi da su uglavnom informisani o radu Tužilaštva na skoro polovinu ispitanika i ispitanica (44,6%) 2023. godine.
- Tužilački savjet igra ključnu ulogu u obezbjeđivanju samostalnosti Državnog tužilaštva u Crnoj Gori i bavi se važnim organizacionim i statusnim pitanjima državnih tužilaca. Primijećeno je da je 40,8% ispitanika upoznato sa činjenicom da Tužilački savjet bira tužioce, što predstavlja porast u odnosu na prethodnu godinu.

- Visok procenat ispitanika (94,7%) smatra da je korupcija problem u Crnoj Gori, dok čak 96,3% isto tvrdi u vezi sa organizovanim kriminalom. Ovi rezultati ukazuju na široku percepciju ovih problema među građanima. Kumulativno, 41,2% ispitanika smatra da se Tužilaštvo uspješno bori protiv ove pojave, dok nešto više od polovine ispitanika i ispitanica (54,6%) tvrdi suprotno.
- Percepcija o Državnom tužilaštvu pokazuje da 40,8% ispitanika i ispitanica smatra da je rad Državnog tužilaštva transparentan. Takođe, samo približno polovina ispitanika (oko 47,7%) je upoznata sa nadležnostima Državnog tužilaštva, što ukazuje na potrebu za boljom komunikacijom između institucije i građana.
- Dodatno je važno napomenuti da 41,3% ispitanika i ispitanica smatra da je Državno tužilaštvo je pristupačno i otvoreno za javnost gdje se bilježi rast od 11,4% u odnosu na prethodnu godinu (2022 godine – 29,9%).
- Polovina ispitanika i ispitanica (50,1%) je čulo za emisiju „Upoznajte tužilaštvo“, od čega je samo 16,4% gledalo emisiju. Interesantno je da su ispitanici sa sjevera Crne Gore češće gledali ovu emisiju. Iako nije moguće sa sigurnošću tvrditi da gledanje emisije “Upoznajte Tužilaštvo” direktno dovodi do pozitivnijeg stava prema Državnom tužilaštvu, postoji interesantna korelacija između gledanja emisije i pozitivnog stava.
- Dodatno je zanimljivo pogledati podatke koji ukazuju na to da ispitanici i ispitanice koji su čuli i gledali emisiju „Upoznajte tužilaštvo“ više su skloni da smatraju da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju.
- Ispitanici koji su posetili zvanični sajt Državnog tužilaštva smatraju da su bolje informisani o radu te institucije i češće imaju pozitivan stav prema Državnom tužilaštvu.
- Može se zaključiti da javno prisustvo Državnog tužilaštva, kako putem televizije tako i putem interneta, ima izuzetan značaj za percepciju građana Crne Gore o toj instituciji.
- Dominantna većina ispitanika i ispitanica koji su posjetili sajt se slažu da je sajt pregledan (81,8%). Tri četvrtine ispitanika i ispitanica (74,3%) smatra da je sajt jednostavan za snalaženje, više od dvije trećine smatra da vizuelno lijepo izgleda (69,1%) i da sajt sadrži dovoljno informacija (65,8%). Skoro dvije trećine ispitanika i ispitanica smatraju da sajt nije staromodan (61,7%).
- Ispitanici smatraju da građani (60,6%) i civilno društvo (50,6%) imaju pozitivan uticaj na rad Državnog tužilaštva, dok kriminalne grupe (82,4%) i političari na lokalnom (68,3%) i državnom nivou (66%) imaju negativan uticaj.
- Većina ispitanika (54,2%) smatra da nešto treba promijeniti u Državnom tužilaštvu, pri čemu većina ovih ispitanika dolazi iz centralne regije Crne Gore. Razlozi za potrebu promjena u radu Državnog tužilaštva uključuju zabrinutost zbog korupcije i kriminalnih veza, političkog uticaja, neprofesionalnosti i nedostatka transparentnosti, potrebu za zakonodavnom reformom i zaštitom tužilaca i službenika.
- Građani izražavaju potrebu za ozbiljnom reformom Državnog tužilaštva, uključujući stroge provjere diploma, kontrolne mehanizme, nezavisnost od političkog uticaja i jaču zaštitu tužilaca.

Uvod

Državno tužilaštvo je od suštinskog značaja za funkcionisanje svakog demokratskog društva, jer igra ključnu ulogu u održavanju vladavine prava i obezbjeđivanju pravde za sve građane. U Crnoj Gori, percepcija državnog tužilaštva od strane crnogorskih građana predstavlja kritički barometar napretka zemlje u uspostavljanju snažnog pravnog okvira i izgradnji povjerenja javnosti u svoje institucije.

Izveštaj koji je predstavljen ima za cilj da analizira stavove građana Crne Gore o Državnom tužilaštvu kao instituciji, njegovim službenicima i aktivnostima koje su preduzete od strane Tužilaštva. Rezultati istraživanja pružaju uvid u stavove prema Tužilaštvu u trenutku istraživanja, odnosno u 2023. godini. Dodatnu vrijednost ovog istraživanja čini njegova longitudinalna priroda, jer su prikazani rezultati četvrtog uzastopnog talasa istraživanja. Prethodni talasi sprovedeni su 2020., 2021. i 2022. godine, što omogućava poređenje rezultata i praćenje promjena u stavovima građana Crne Gore u vezi s percepcijom i radom Tužilaštva u prethodnom periodu.

Izveštaj stavlja akcenat na različite aspekte percepcija građana Crne Gore u vezi sa Državnim tužilaštvom. Kroz istraživanje, sljedeći ključni aspekti su analizirani:

- Opšti stavovi o Državnom tužilaštvu: Fokus je stavljen na ispitivanje kako građani doživljavaju ulogu i značaj Državnog tužilaštva u crnogorskom društvu, te kako vide njegov doprinos vladavini prava.
- Percepcije o radu Državnog tužilaštva: Detaljna analiza načina na koji građani doživljavaju efikasnost, nepristrasnost i transparentnost rada Državnog tužilaštva u procesuiranju krivičnih djela, kao i koliko imaju povjerenja u njegovu sposobnost da osigura pravdu.
- Stavovi građana o Tužilačkom savjetu: Ispitani su i stavovi građana o Tužilačkom savjetu, koji ima ulogu nadzora i ocjenjivanja rada tužilaca, kako bi se procijenila građanska percepcija nadzora nad radom tužilaštva.
- Korupcija i organizirani kriminal: Mjerena su percepcije građana o sposobnosti Državnog tužilaštva da se bori protiv korupcije i organizovanog kriminala, dvije ključne prijetnje vladavini prava.
- Informisanost građana o Državnom tužilaštvu: Analizirani su podaci o tome koliko su građani informisani o ulozima, nadležnostima i funkcijama Državnog tužilaštva. Dodatno se prikazuje nivo informisanosti o radu Tužilaštva, kanalima koje građani najčešće koriste za informisanje o ovoj temi te prepoznatljivošću pojedinih komunikacionih kanala.
- Stavovi o prisustvu državnih tužilaca u javnosti: Prikazani su i načini na koji građani doživljavaju prisustvo državnih tužilaca u medijima i javnoj sferi, što može uticati na percepciju transparentnosti i odgovornosti tužilaštva.

Kroz analizu ovih aspekata, istraživanje će doprinijeti boljem razumijevanju kako građani doživljavaju i procjenjuju ulogu Državnog tužilaštva u crnogorskom društvu i pravosudnom sistemu.

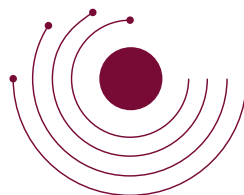
Metodologija istraživanja

Istraživanje javnog mnjenja o percepciji Državnog tužilaštva u Crnoj Gori sprovedeno je na uzorku od 1002 punoljetnih ispitanika, reprezentativnom za punoljetne građane Crne Gore. Struktura uzorka je definisana multistage random sampling metodom selekcije, koja garantuje standardnu statističku grešku od +/- 3,1% sa intervalom povjerenja od 95% za 50% distribucije.

Sama stratifikacija prilikom procesa definisanja uzorka sprovedena je u dva koraka. U prvom koraku, opšta populacija Crne Gore podijeljena je u tri stratuma koji odgovaraju geo-ekonomskim regijama u Crnoj Gori (sjever, centar i jug). U drugom koraku, uzoračke jedinice u okviru stratuma podijeljene su u tri grupe: velike, srednje i male, pri čemu su se domaćinstva u kojima se istraživanje sprovodilo birala na ovom nivou. Odabir domaćinstva u kojem se, u okviru uzoračke jedinice, sprovodilo istraživanje vršen je random walk metodom. Broj upitnika završenih u okviru svakog stratumu određen je u skladu sa rezultatima posljednjeg zvaničnog popisa, sprovedenog 2011. godine.

Upitnik upotrebljen u istraživanju pripremljen je u saradnji sa Državnim tužilaštvom i Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, koja je podržala ovaj projekat. Upitnikom su obuhvaćene sljedeće teme:

- **Svijest i razumijevanje Državnog Tužilaštva**
- **Povjerenje i sigurnost**
- **Nepriistrasnost i pravičnost**
- **Učinkovitost i efikasnost**
- **Prozirnost i odgovornost**

Prikupljanje podataka je realizovano u period od 07.09. do 25.09,2023. godine. Podaci su prikupljeni CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing) tehnikom prikupljanja podataka, koje uključuje direktan intervju između ispitanika i anketara (face-to-face), te upitnik programiran na tabletima koje agencija koristi u tu svrhu. Nakon prikupljanja podataka, izvršena je post-stratifikacija u odnosu na osnovne demografske karakteristike populacije: pol i godine, kako bi se dodatno osigurala reprezentativnost odgovora.

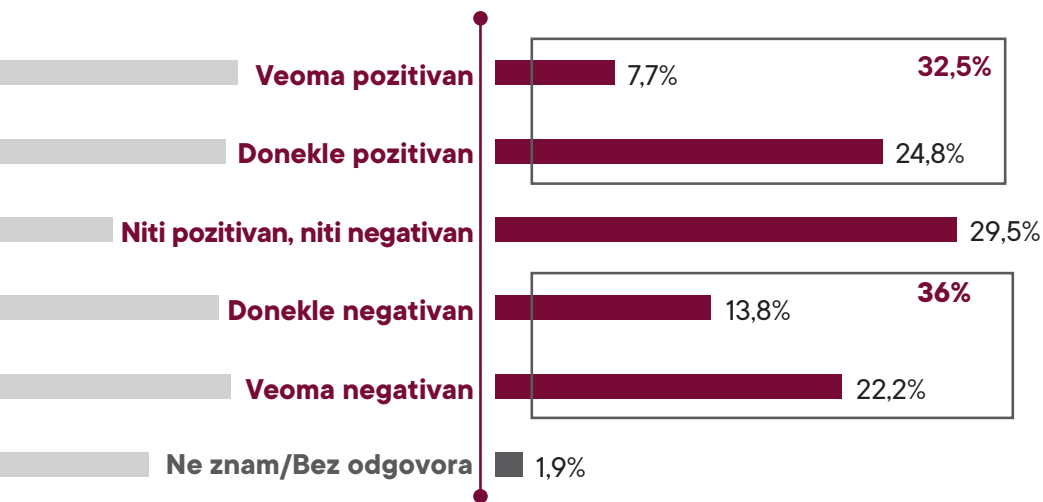
Prilikom izrade ovog izvještaja, primijenjena je i analiza rezultata istraživanja sprovedenih u 2020., 2021. i 2022. godini, i poređenje sa ovogodišnjim istraživanjem, u slučajevima gdje je to poređenje moguće i gdje daje dodatnu vrijednost podacima.

Važno je i napomenuti da je u periodu prikupljanja podataka došlo do objavljivanja vijesti o otkrivanju tunela dugog trideset metara koji vodi do depoa Višeg suda u Podgorici. S obzirom na prirodu ove informacije, može se pretpostaviti da je ta vijest potencijalno mogla uticati i na opšti javni stav prema Državom tužilaštvu.

Opšti stavovi o Državnom tužilaštvu

Opšti stavovi o Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori predstavljaju ključan aspekt pravosudnog sistema i odražavaju duboke društvene i političke dinamike unutar zemlje. Državno tužilaštvo ima ključnu ulogu u ostvarivanju pravde, borbi protiv kriminala i očuvanju vladavine prava. Stavovi građana, institucija i političkih aktera prema ovom organu utiču na njegovu efikasnost, transparentnost i integritet. Analiza rezultata ovog istraživanja počinje sa istragom opštih stavova prema Državnom tužilaštvu. Kroz prizmu različitih mišljenja i percepcija, razmotreno je kako se Državno tužilaštvo pozicionira unutar crnogorskog društva i kako ovi stavovi mogu uticati na njegovu budućnost i reforme usmjerene ka unapređenju pravde i vladavine prava.

Grafik 1 Kakav je Vaš opšti stav o Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori?

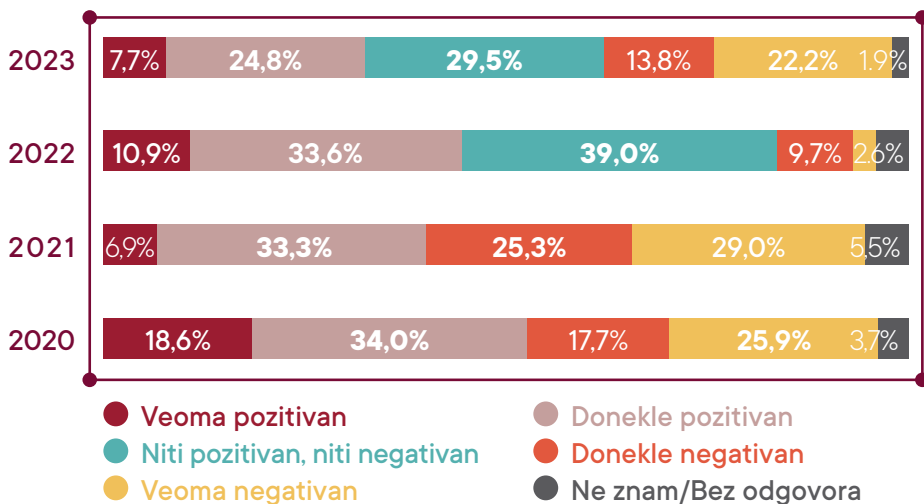

Rezultati iz ovog talasa pokazuju da skoro jedna trećina ispitanika i ispitanica (32,5%) navodi da ima veoma pozitivan ili donekle pozitivan opšti stav prema Državnom tužilaštvu, dok nešto više od jedne trećine navodi da ima donekle negativan ili veoma negativan stav (36%).

Kada uporedimo podatke kroz godine, može se primijeniti trend koji ukazuje na pad broja ispitanika i ispitanica koji imaju veoma pozitivan ili donekle pozitivan opšti stav prema Državnom tužilaštvu; 2020. (52,6%), 2021. (40,2%), 2022. (44,5%) i 2023. godine (32,5%).

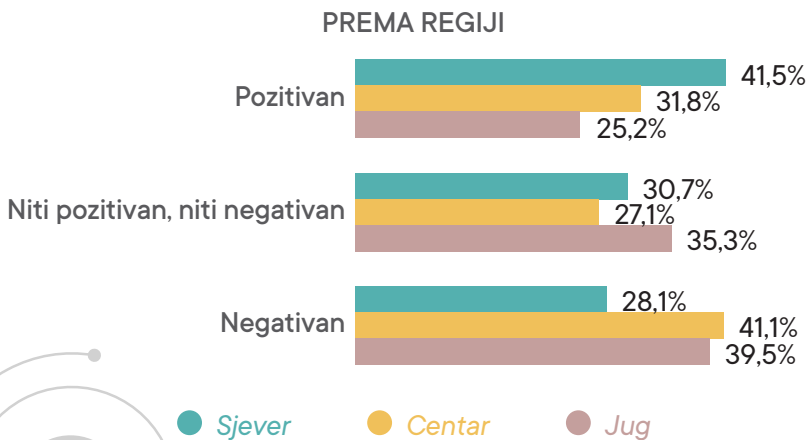

Grafik 2 Podaci kroz talase: Kakav je Vaš opšti stav o Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori?

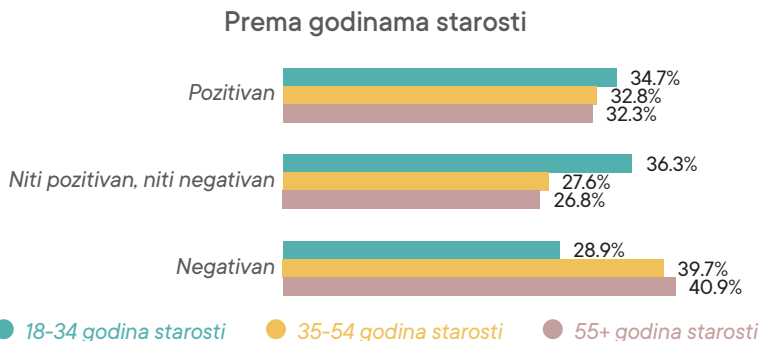
Podaci su dodatno ukršteni sa polom ispitanika i ispitanica, godinama, regiji u kom su naseljeni ispitanici i ispitanice kao i prema nivou završenog obrazovanja kako bi se analizirali mogućnosti postojanja statističkih značajnih razlika između ispitanika i ispitanica. Uočene su razlike prema regiji koji prikazuju da ispitanici i ispitanice u sjevernom djelu Crne Gore više navode da imaju pozitivan stav prema Državnom tužilaštvu u odnosu na ostale regije.

Grafik 3 Kakav je Vaš opšti stav o Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori? Prema regiji

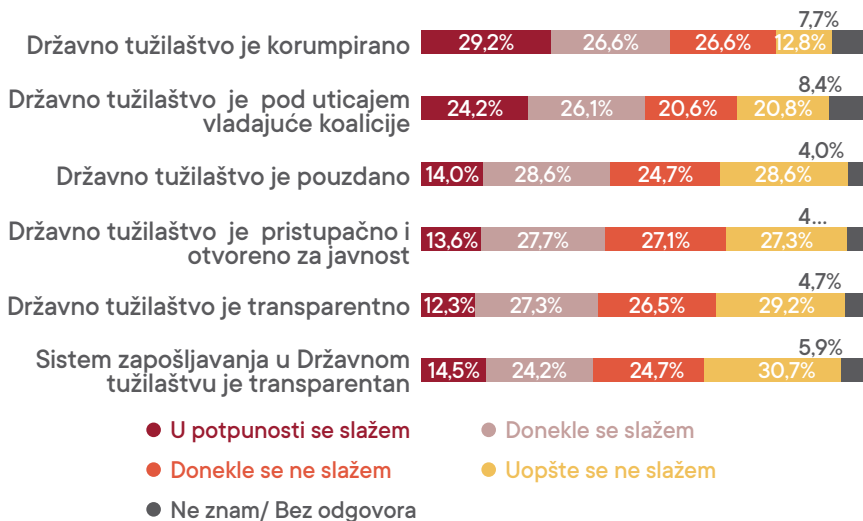
Dok ispitanici i ispitanice svih starosnih doba navode u sličnom broju pozitivan stav prema Državnom tužilaštvu (okvirno trećina ispitanika), primijećeno je da malo više od jedne četvrtine (28,9%) mlađih ispitanika i ispitanica (18-34 godina starosti) navode da imaju negativan stav u odnosu na ispitanike i ispitanice srednjih godina (35-54 godina starosti – 39,7%) kao i na starije ispitanike i ispitanice (55+ godina starosti – 40,9%). Mlađi ispitanici često su pokazivali manje negativan stav u poređenju sa starijom populacijom, što sugerira da godine mogu igrati ključnu ulogu u oblikovanju tih stavova.

Grafik 4 Kakav je Vaš opšti stav o Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori? Prema godinama starosti

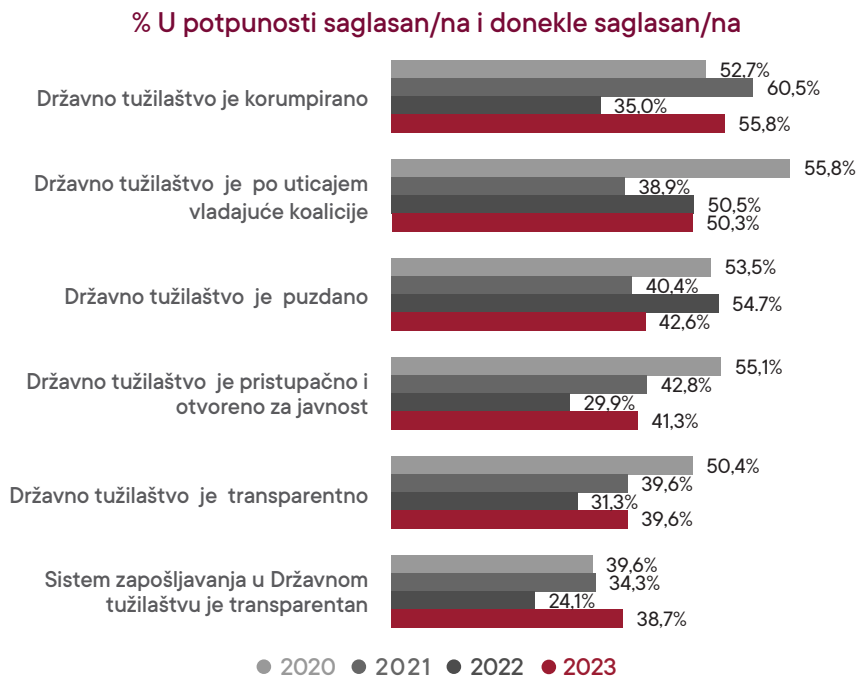
Ispitanicima i ispitanicama je postavljeno pitanje u kojoj mjeri se slažu sa sljedećim stavovima;

Grafik 5 U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim stavovima?

Iako većina ispitanika i ispitanica nije saglasna sa pozitivnim stavovima o radu Državnog tužilaštva, podaci pokazuju da se u odnosu na prethodni talas 2022. godine bilježi rast građana i građanki koji smatraju da je Državno tužilaštvo transparentno (2023. godine – 39,6%, 2022. godine – 31,3%). Takođe, rast od 14,6% se bilježi i kod izjave o transparentnosti sistema zapošljavanja u Tužilaštvu (2023. godine – 38,7%, 2022. godine – 24,1%) kao i rast od 11,4% kod izjave o pristupačnosti i otvorenosti Tužilaštva (2023. godine – 41,3%, 2022. godine – 29,9%). Ovi rezultati pružaju čvrstu osnovu za dalje napore, posebno usmjerene prema promociji transparentnosti rada Tužilaštva.

*Grafik 6 Podaci kroz talase: U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim stavovima?
% U potpunosti saglasan/na i donekle saglasan/na*

Istraživački tim je takođe nastojao saznati u kojoj mjeri se ispitanici i ispitanice slažu da stavovi koji se odnose na rad Državnog tužilaštva su primjenjivi na tu instituciju. Više od polovine ispitanika i ispitanica (58,6%) se u potpunosti ili donekle slaže da se stav da „Borba protiv kriminala i privođenje pravdi počinitelaca krivičnih djela osnovni je zadatak Državnog tužilaštva“ može primijeniti na Državno tužilaštvo.

Skoro polovina ispitanika i ispitanica (48,8%) slaže sa stavom da „Državno tužilaštvo kao nezavisno i nepristrasno tijelo jača temelje pravne države i vladavine zakona“. Približno tom broju, 48,2% ispitanika i ispitanica se slaže sa stavom „Državno tužilaštvo djeluje kao služba građana“, 46,4% se slaže sa stavom „Državno tužilaštvo radi u javnom interesu, isključivo u skladu sa zakonskim propisima i profesionalnim standardima“ i 45,6% se slaže sa stavom „Državno tužilaštvo donosi odluke isključivo na osnovu ustavnih normi i zakonskih propisa bez obzira na nečije ime, prezime, položaj ili političku pripadnost“.

Grafik 7 U kojoj mjeri su sljedeći stavovi primjenjivi na Državno tužilaštvo u Crnoj Gori?

● U potpunosti sam saglasan/na

● Donekle nisam saglasan/na

● Ne znam/ Bez odgovora

● Donekle se sam saglasan/na

● Uopšte nisam saglasan/na

Važan aspekt povjerenja građana u institucije je i povjerenje u ljude koji su na čelu te institucije. Zato je istraživanje obuhvatilo i ovaj aspekt. Testirana je podrška za rad vršiteljke dužnosti vrhovne državne tužiteljke (v.d. VDT-A) Tatjane Begović kao i rad glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića.

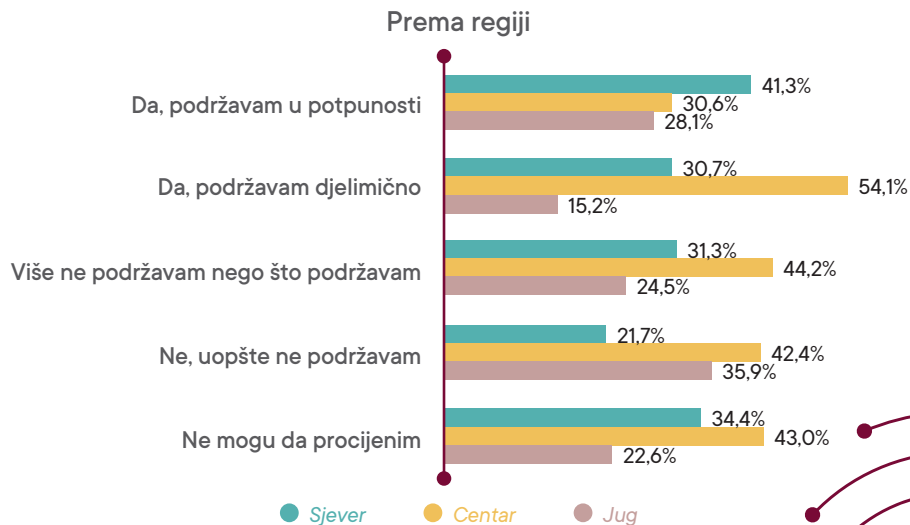
Rezultati istraživanja pokazuju da nešto više od jedne trećine ispitanika i ispitanica (37,6%) u potpunosti ili djelimično podržava rad v.d. VDT-a Tatjane Begović. Interesantno je napomenuti da nešto više od jedne četvrtine ispitanika i ispitanica (27,8%) nije moglo da procijeni da li podržava rad v.d. VDT-a Begović ili ne.

Grafik 8 Da li podržavate rad v.d. VDT-a Tatjane Begović?

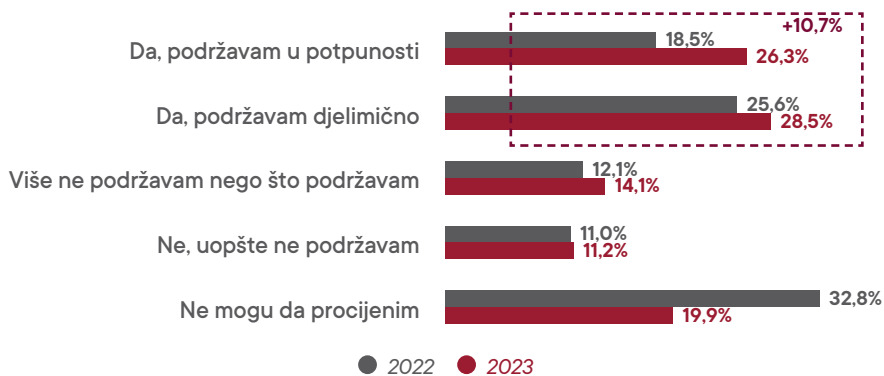
Među onim ispitanicima i ispitanicama koji navode da u potpunosti podržavaju rad v.d. VDT-a, u većem dijelu se nalaze ispitanici i ispitanice koji su naseljeni na sjeveru Crne Gore (41,3%), dok su najmanje prisutni ispitanici i ispitanice sa juga države (28,1%).

Grafik 9 Da li podržavate rad v.d. VDT-a Tatjane Begović? Prema regiji

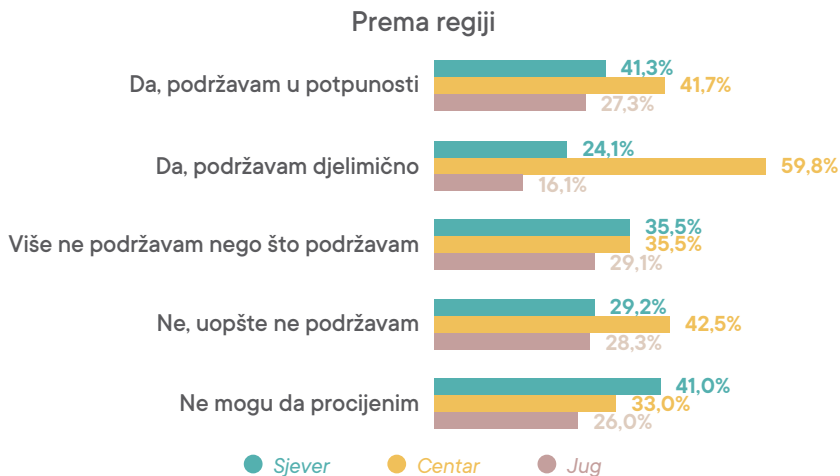
Kada je riječ o podršci glavnom specijalnom tužiocu, Vladimir Novović, 54,8% ispitanika i ispitanica je istaklo da podržava njegov rad što predstavlja porast od 10,7% u odnosu na prošli talas 2022. godine (44,1%).

Grafik 10 Podaci kroz talase: Da li podržavate rad glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića?

Među ispitanicima i ispitanicama koji u potpunosti podržavaju ili djelimično podržavaju rad glavnog specijalnog tužioca Novovića, najprisutniji su ispitanici i ispitanice iz centralne regije Crne Gore. Ispitanici i ispitanice koji navode da ne mogu da procijene rad glavnog specijalnog tužioca čine u većem djelu oni sa sjevera Crne Gore (41%) u odnosu na građane iz centralne regije (33%) i južne regije (26%).

Grafik 11 Da li podržavate rad glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića? Prema regiji

Ovim istraživanjem je ispitano i nivo povjerenja ispitanika i ispitanica u sljedećim tužilačkim kancelarijama:

- **Vrhovno državno tužilaštvo**
- **Specijalno državno tužilaštvo**
- **Više državno tužilaštvo u Podgorici**
- **Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju**
- **Osnovno državno tužilaštvo nadležno za opštinu u kojoj žive ispitanici i ispitanice**

Specijalno državno tužilaštvo uživa najveće povjerenje - 55,1% ispitanika i ispitanica navodi da u potpunosti vjeruje ili donekle vjeruje toj kancelariji što predstavlja rast od 12,4% u odnosu na 2022. godinu gdje je 42,7% ispitanika i ispitanica navelo da vjeruju toj instituciji. Polovina ispitanika i ispitanica (49,6%) navodi da donekle ili u potpunosti vjeruju Vrhovnom državnom tužilaštvu što predstavlja rast od 7% u odnosu na 2022. godinu (42,6% donekle ili u potpunosti vjeruje). Rast povjerenja bilježi i Više državno tužilaštvo u Podgorici u koje donekle ili u potpunosti vjeruje 46,6% ispitanika i ispitanica, što je rast od 8,4% u odnosu na 2022.godinu (38,2% donekle ili u potpunosti vjeruje). U Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju u potpunosti ili donekle vjeruje 41,4% ispitanika i ispitanica, što je rast od 7,1% u odnosu na 2022.godinu (34,3%). U osnovna državna tužilaštva vjeruje 45,6% ispitanika što predstavlja rast od 6% u odnosu na prošlogodišnje istraživanje (39,6%).

Grafik 12 U kojoj mjeri vjerujete sljedećim tužilačkim kancelarijama?

● Vjerujem u potpunosti

● Donekle ne vjerujem

● Nisam čuo/la za ovu instituciju

● Donekle se sam saglasan/na

● Uopšte ne vjerujem

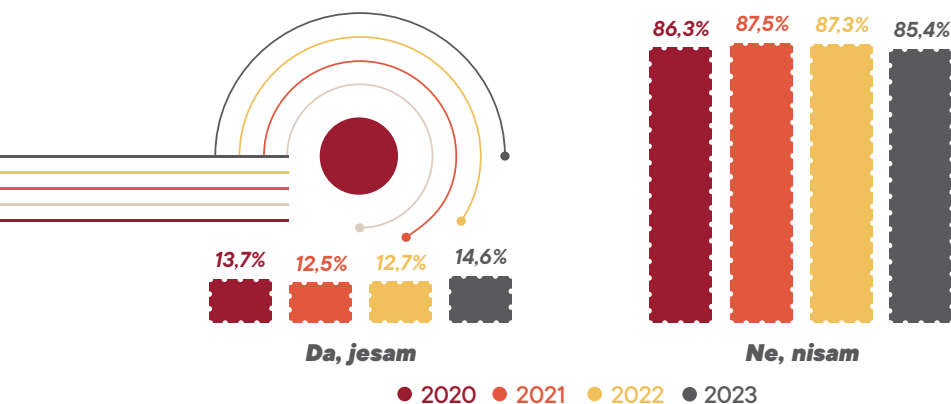
Tabela koja slijedi pokazuje poređenje sa prethodnim talasima i broji rast u odnosu na istraživanje iz 2022. godine.

Tabela 1 U kojoj mjeri vjerujete sljedećim tužilačkim kancelarijama? % Vjerujem u potpunosti i donekle vjerujem

% Vjerujem u potpunosti ili donekle vjerujem					
U kojoj mjeri vjerujete sljedećim tužilačkim kancelarijama?	2020	2021	2022	2023	% Razlike između dva talasa
Vrhovno državno tužilaštvo	43,7%	38,3%	42,6%	49,6%	+ 7,0%
Specijalno državno tužilaštvo	44,8%	34,7%	42,7%	55,1%	+ 12,4%
Više državno tužilaštvo u Podgorici	46,3%	37,4%	38,2%	46,6%	+ 8,4%
Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju	38,0%	34,5%	34,3%	41,4%	+ 7,1%
Osnovno državno tužilaštvo nadležno za Vašu opštinu	46,8%	41,4%	39,6%	45,6%	+ 6,0%

Kada pogledamo podatke o tome da li su ispitanici i ispitanice imali iskustva sa nekim od tužilaštva u Crnoj Gori kroz talase, može se promijeniti trend da se održava sličan nivo kroz talase od 2020. godine do 2023. godine.

Grafik 13 Podaci kroz talase: Da li ste imali iskustva sa nekim od tužilaštava u Crnoj Gori?

Detaljniji uvid u one ispitanike i ispitanice koji navode da jesu imali iskustvo sa tužilaštvom pokazuje da se statistički značajne razlike mogu uvidjeti prema regiji ispitanika i ispitanica kao i prema polu. Više od jedne trećine ispitanika i ispitanica sa sjevera Crne Gore navodi

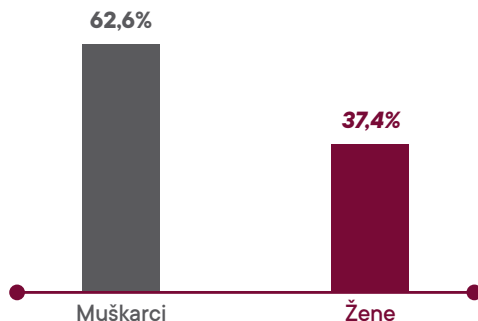
da jeste imalo iskustva sa tužilaštvom (38,8%), dok sa juga navodi 31,3%, a iz centralne regije 29,9% ispitanika i ispitanica. Kada gledamo razliku prema polu, nešto manje od dvije trećine (62,6%) ispitanika i ispitanica koji navode da jesu imali iskustva sa tužilaštvom su muškog pola.

% Da, jesam imao/la iskustvo sa tužilaštvom prema regiji

● Sjever ● Centar ● Jug

% Da, jesam imao/la iskustvo sa tužilaštvom prema polu

● Muškarci ● Žene

Od građana koji su imali iskustva sa nekim od tužilaštava u Crnoj Gori (14,6%), kod više od polovine (63,3%) je to bilo sa osnovnim državnim tužilaštvima u opštinama u kojima žive.

Grafik 16 Sa kojim tužilaštvom ste imali iskustva? (N=147)

Osnovno državno tužilaštvo nadležno za Vašu opštinu

Više državno tužilaštvo u Podgorici

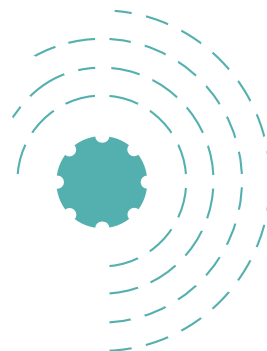
Više državno tužilaštvo u Bijelome Polju

Specijalni državno tužilaštvo

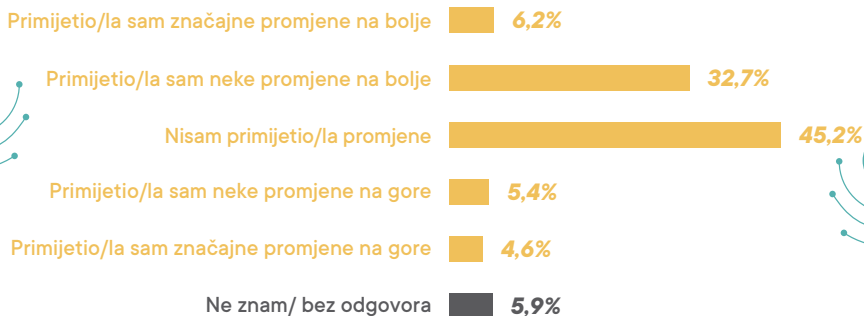
Vrhovno državno tužilaštvo

Percepcije o radu Državnog tužilaštva

U ovom poglavlju je ispitana percepcija građana o radu Državnog tužilaštva. U posljednjih 12 mjeseci, **38,9%** ispitanika i ispitanica je primijetilo značajne ili neke promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva gdje je **6,2%** primijetilo značajne promjene dok je skoro trećina (**32,7%**) primijetila neke promjene na bolje. Dok skoro polovina ispitanika i ispitanica (**45,2%**) nijesu primijetili promjene. Svaka deseta osoba navodi da je primijetila neke ili značajne promjene na gore u radu Državnog tužilaštva.

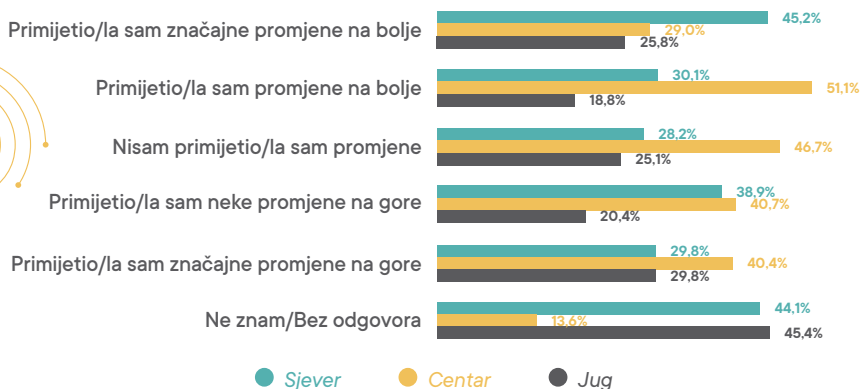
Grafik 17 Da li ste u posljednjih 12 mjeseci primijetili promjene u radu Državnog tužilaštva?

Dodatno su analizirani podaci prema regiji, gdje je uočeno da među ispitanicima i ispitanicama koji navode da su primijetili značajne promjene na bolje su najpristupniji ispitanici i ispitanice sa sjevera Crne Gore (**45,2%**).

Grafik 18 Da li ste u posljednjih 12 mjeseci primijetili promjene u radu Državnog tužilaštva? Prema regiji

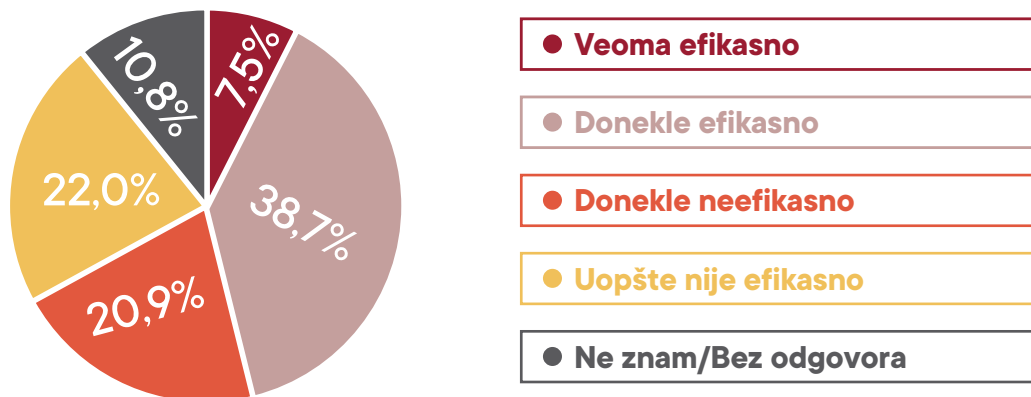
Prema regiji

● Sjever ● Centar ● Jug

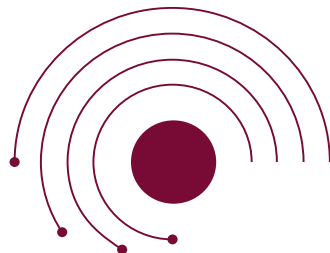
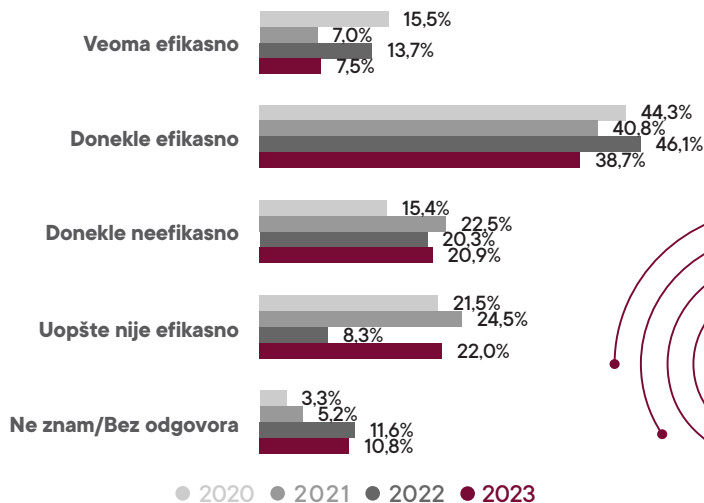
Ispitanicima i ispitanicama je postavljeno pitanje u kojoj mjeri smatraju da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju. Primijećeno je da **46,2%** ispitanika i ispitanica smatra da je Državno tužilaštvo veoma ili donekle efikasno, dok **42,9%** smatra da je donekle neefikasno ili da uopšte nije efikasno u svom djelovanju.

Grafik 19 U kojoj mjeri smatrate da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju?

Interesantno je pogledati i ovaj podatak kroz talase. Upoređujući ove podatke mogu se vidjeti slični procenti kada je riječ o efikasnosti Državnog tužilaštva.

Grafik 20 Podaci kroz talase: U kojoj mjeri smatrate da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju?

● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023

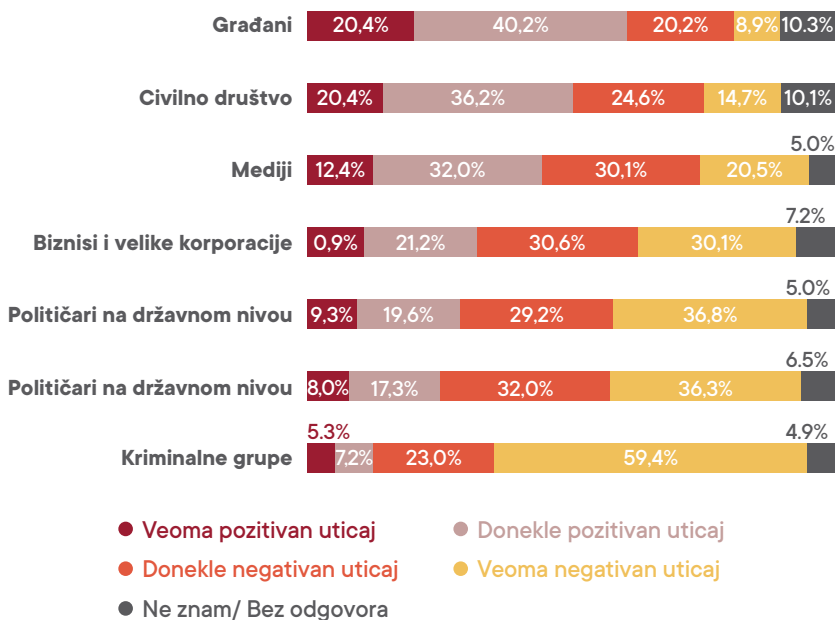
Ispitanici i ispitanice koji su ocijenili da rad državnog tužilaštva u Crnoj Gori trenutno smatraju efikasnim su takođe naveli različite razloge. Većina njih ističe da su primijetili pozitivne promjene u radu tužilaštva, a ovi utisci su podržani konkretnim razlozima.

Sveukupno, ispitanici i ispitanice smatraju da je rad Državnog tužilaštva efikasan zbog niza faktora, uključujući promjene u vrhu, procesuiranje kriminalaca, postignute rezultate i veliki broj hapšenja, a ovi razlozi ukazuju na njihovo povjerenje u tužilaštvo i nadu u poboljšanje pravosudnog sistema u Crnoj Gori.

Kako građani posmatraju uticaj određenih grupa na rad Državnog tužilaštva je veoma interesantan podatak. Naime, ispitanicima i ispitanicama je bilo ponuđeno da mjere pozitivan ili negativan uticaj određenih grupa na rad Državnog tužilaštva.

Većina ispitanika i ispitanica (60,6%) smatra da građani imaju veoma pozitivan ili donekle pozitivan uticaj na rad Državnog tužilaštva. Polovina ispitanika i ispitanica (50,6%), takođe smatra da civilno društvo ima pozitivan uticaj. Sa druge strane, dominantan broj ispitanika i ispitanica (82,4%) smatra da kriminalne grupe imaju negativan uticaj, 68,3% političari na lokalnom nivou, 66% političari na državnom nivou, 60,7% biznisi i velike korporacije i 50,6% smatra da mediji imaju negativan uticaj na rad Državnog tužilaštva.

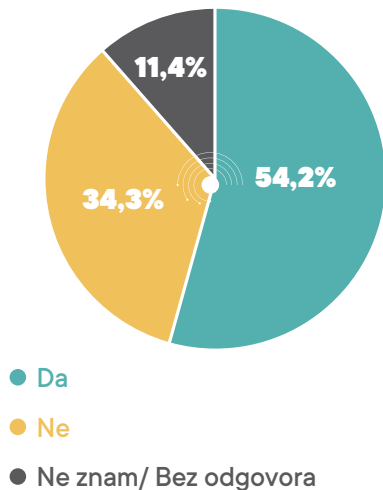
Grafik 21 Kako posmatrate uticaje sljedećih grupa na rad Državnog tužilaštva?

Više od polovine ispitanika i ispitanica (54,2%) smatra da nešto treba promijeniti u Državnom tužilaštvu, malo više od jedne trećine (34,3%) smatra da nije potrebno išta promijeniti, dok 11,4% ne zna.

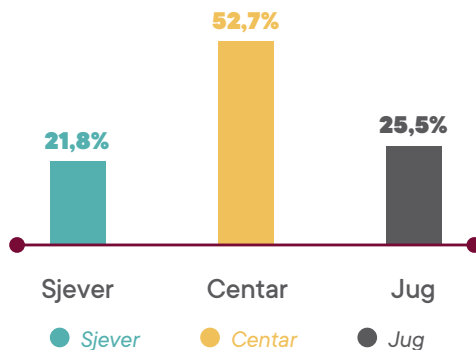
Kada se dalje analiziraju podaci prema regijama u Crnoj Gori, među ispitanicima i ispitanicama koji smatraju da treba nešto promijeniti u Državnom tužilaštvu, većina ispitanika i ispitanica je iz centralne regije Crne Gore, dok sa sjevera (21,8%) i juga (25,5%) su slični procenti.

Grafik 22 Da li smatrate da nešto treba promijeniti u Državnom tužilaštvu?

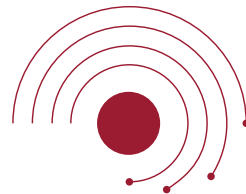
Grafik 23 % Da, treba nešto promijeniti u Državnom tužilaštvu prema regiji

% Da, treba nešto promijeniti u Državnom tužilaštvu prema regiji

Ispitanicima je ponuđeno otvoreno pitanje da navedu razlog zbog kojeg smatraju da je potrebno napraviti promjene u radu Državnog tužilaštva. Na osnovu navedenih razloga, jasno je da postoji duboka zabrinutost i nezadovoljstvo građana i građanki Crne Gore u vezi sa stanjem u Državnom tužilaštvu. Pored brojnih ponavljanja u odgovorima, glavni problemi koji se ističu uključuju:

- **Korupciju i kriminalne veze**
- **Nepotizam i politički uticaj**
- **Neprofesionalnost i nedostatak transparentnosti**
- **Zakonodavna reforma**
- **Zaštita tužioca i službenika**

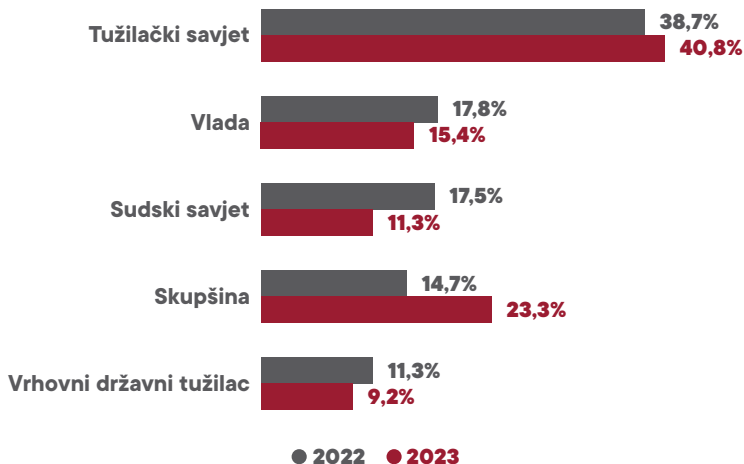
S obzirom na ove izazove, neophodno je preduzeti ozbiljne korake ka reformi Državnog tužilaštva. To uključuje stroge provjere diploma, uvođenje rigoroznih mehanizama kontrole i nadzora, te osiguravanje nezavisnosti tužilaca od političkih uticaja. Samo kroz ove korake može se povećati povjerenje građana u pravosudni sistem i osigurati vladavina prava u Crnoj Gori.

Stavovi građana o Tužilačkom savjetu

Stavovi građana o Tužilačkom savjetu su mjereni i u ovom talasu istraživanja percepcije građana o Državnom tužilaštvu. Tužilački savjet igra ključnu ulogu u obezbjeđivanju samostalnosti Državnog tužilaštva i bavi se najvažnijim organizacionim i statusnim pitanjima državnih tužilaca u Crnoj Gori. U skladu sa Ustavom Crne Gore, Tužilački savjet ima brojna ovlašćenja, uključujući predlaganje kandidata za mjesto Vrhovnog državnog tužioca, imenovanje i razrešavanje rukovodilaca državnih tužilaštava i državnih tužilaca, donošenje odluka o prestanku funkcije ovih rukovodilaca, kao i predlaganje Vladi iznosa sredstava za rad Državnog tužilaštva. Osim toga, određene nadležnosti Državnog tužilaštva dodatno su regulisane Zakonom o Državnom tužilaštvu, uključujući odlučivanje o disciplinskoj odgovornosti državnih tužilaca, brigu o njihovoj edukaciji i predlaganje razrješenja Vrhovnog državnog tužioca.

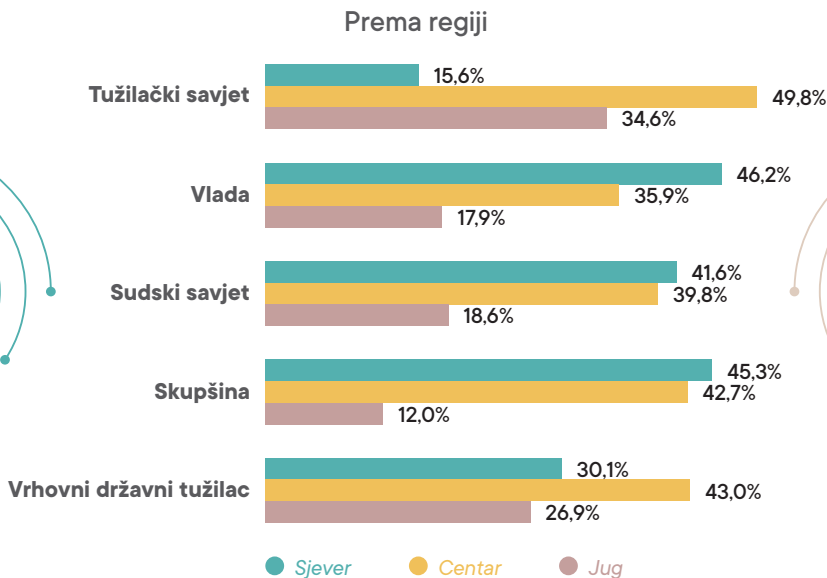
Prema rezultatima istraživanja, **40,8%** ispitanika i ispitanica kaže da je upoznato sa činjenicom da Tužilački savjet bira tužioce u Crnoj Gori što predstavlja blag porast u odnosu na prethodni talas u 2022. godini gdje je **38,7%** ispitanika i ispitanica odabralo tu opciju.

Grafik 24 Podaci kroz talase: Prema Vašem mišljenju, ko u Crnoj Gori bira tužioce?

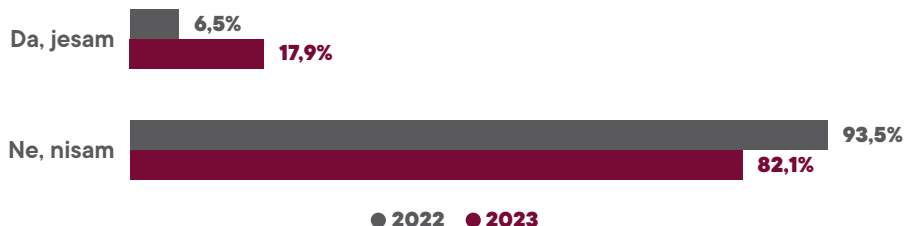
Važno je napomenuti da među ispitanicima i ispitanicama koji navode da Tužilački savjet bira tužioce, u najmanjoj mjeri su prisutni ispitanici i ispitanice sa sjevera Crne Gore (**15,6%**), dok polovina ispitanika i ispitanica u toj grupi dolazi iz centralne regije (**49,8%**) i nešto više od jedne trećine ispitanika i ispitanica je iz južne regije (**34,6%**).

Grafik 25 Prema Vašem mišljenju, ko u Crnoj Gori bira tužioce? Prema regiji

Rezultati istraživanja pokazuju da u ovogodišnjem talasu istraživanja postoji porast u broju ispitanika i ispitanica koji navode da jesu upoznati sa sastavom Tužilačkog savjeta. Dok je taj broj u 2022. godini iznosio 6,5%, u ovom talasu iznosi 17,9% što predstavlja rast od 11,4%.

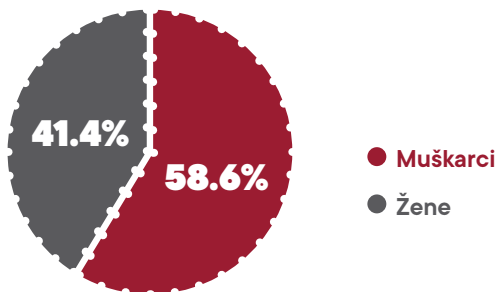
Grafik 26 Podaci kroz talase: Jeste li upoznati sa sastavom Tužilačkog savjeta?

Dodatna ukrštanja ovog podatka u ovom talasu sa polom ispitanika i ispitanica ukazuje da muškarci kažu da su više upoznati sa sastavom Tužilačkog savjeta (58,6%) u odnosu na žena (41,4%).

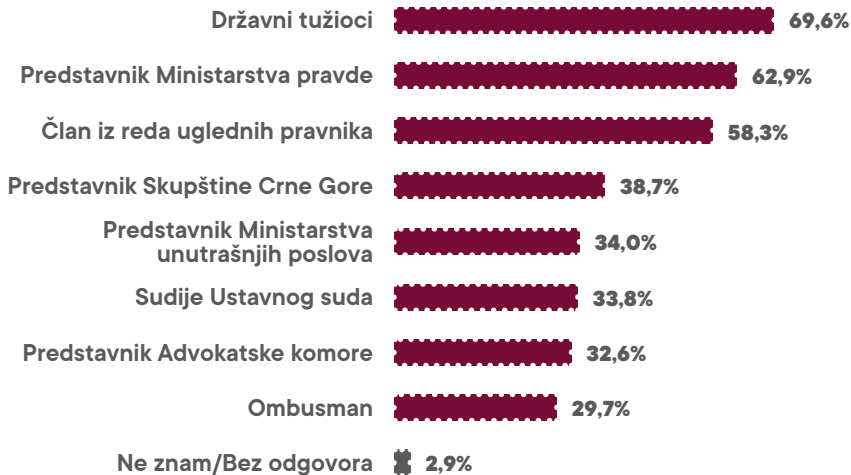
Grafik 27 % Da, jesam upoznat/a sa sastavom Tužilačkog savjeta prema polu (N=180)

% Da, jesam upoznat/a sa sastavom Tužilačkog savjeta prema polu

Ispitanici i ispitanice koji navode da jesu upoznati sa sastavom Tužilačkog savjeta su dodatno upitani da odaberu ko je sve, sa ponuđene liste, član Tužilačkog savjeta. Ispitanicima i ispitanicama je postavljeno pitanje sa više opcija, što znači da su imali mogućnost da izaberu više od jednog odgovora. Rezultati pokazuju da 69,6% ispitanika odabralo opciju koja tvrdi da su državni tužioci članovi Tužilačkog savjeta, dok 29,7% smatra da je ombudsman.

Grafik 28 Možete li nam reći, ko je sve, sa ponuđene liste, član Tužilačkog savjeta? (N=180)

Od onih ispitanika i ispitanica koji su naveli da su upoznati sa sastavom Tužilačkog savjeta, 29,7% je dalo tačan odgovor dok je 70,3% dalo netačan odgovor.

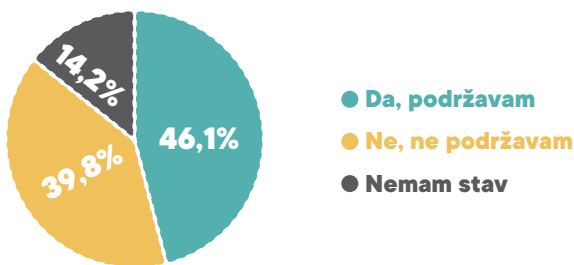
Grafik 29 Procenat ispitanika i ispitanica koji su dali tačan naspem procenat ispitanika i ispitanica koji su dali netačan odgovor na pitanje o sastavu Tužilačkog savjeta (N=180)

Tačno 29,7%

Netačno 70,3%

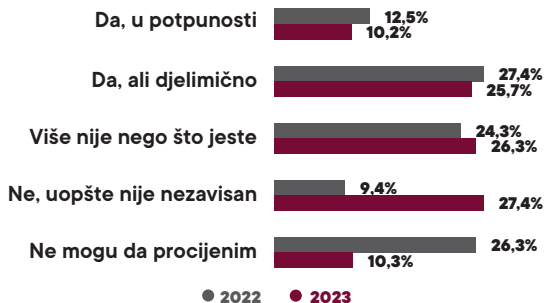
Među istim tim ispitanicima i ispitanicama, 46,1% podržava sastav Tužilačkog savjeta, 39,8% ne podržava i 14,2% nema stav.

Grafik 30 Podržavate li sastav Tužilačkog savjeta? (N=180)

U ovogodišnjem istraživanju primjetno je da više od jedne trećine ispitanika i ispitanica (35,9%) u potpunosti ili djelimično smatra da je Tužilački savjet nezavisan u svom radu, sa druge strane više od polovine ispitanika i ispitanica (53,7%) smatra da Tužilački savjet ili više nije nezavisan nego što jeste ili uopšte nije nezavisan. Dok svaka deseta osoba ne može da procijeni. Važno je napomenuti da postoji značajna promjena između prethodnog talasa i talasa ove godine. Naime, postoji porast ispitanika i ispitanica 2023. godine koji smatraju da Tužilački savjet uopšte nije nezavisan (27,4%), dok je 2022. godine taj procenat iznosio 9,4%. Takođe je važno napomenuti da se dio onih ispitanika koji ne mogu da procijene nezavisnost Tužilačkog savjeta smanjio sa 26,3% u 2022. godini na 10,3% u 2023. godini.

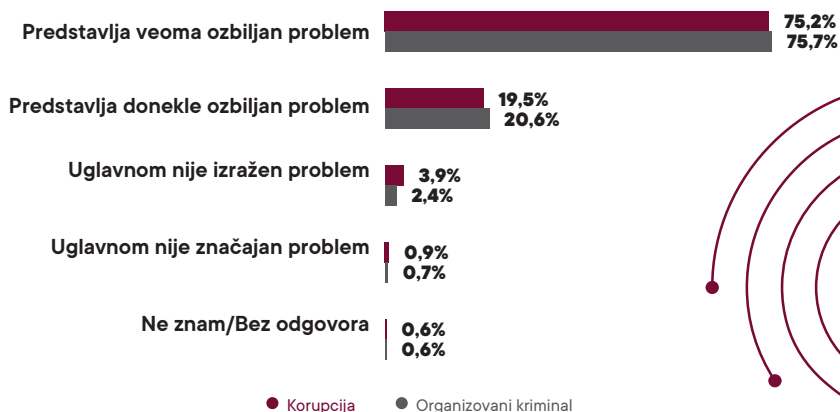
Grafik 31 Podaci kroz talase: Smatrate li da je Tužilački savjet nezavisan u svom radu?

Korupcija i organizovani kriminal

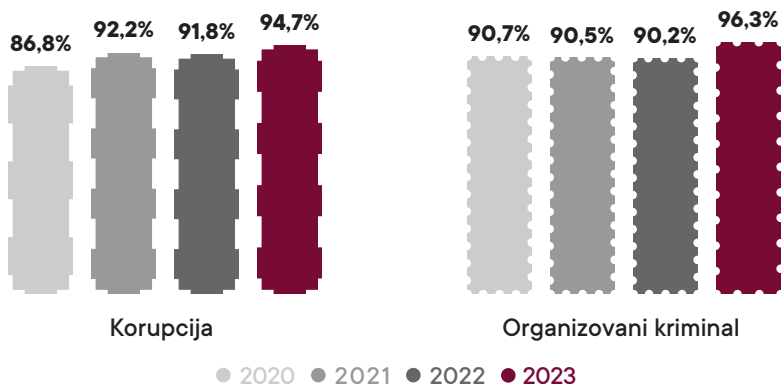
U ovom poglavlju analizirano je šta misle ispitanici i ispitanice o odnosu Državnog tužilaštva prema korupciji i organizovanom kriminalu, kao i uspješnosti borbe Tužilaštva protiv ovih pojava. Prvo takvo pitanje imalo je za cilj da utvrdi percepcije građana o izraženosti korupcije i organizovanog kriminala u Crnoj Gori. Kumulativno, 94,7% ispitanika je saglasno sa stavom da je korupcija problem u Crnoj Gori, a 96,3% isto tvrdi u pogledu organizovanog kriminala.

Grafik 32 U kojoj mjeri su sljedeće pojave problem u Crnoj Gori?

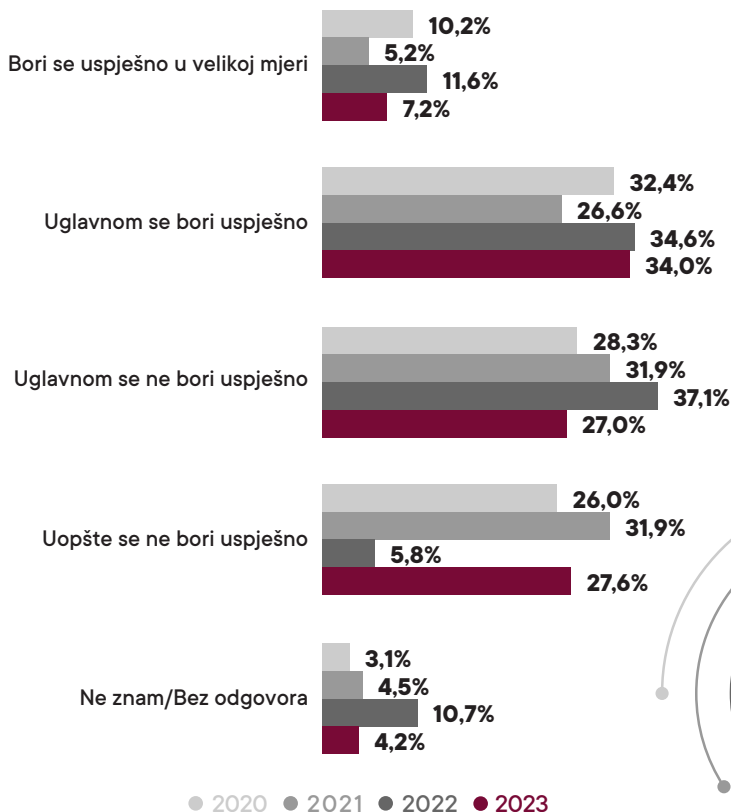
U poređenju sa rezultatima prethodnih talasa, uočavamo da je u porastu broj ispitanika i ispitanica koji korupciju i organizovani kriminal smatraju problemom.

Grafik 33 Podaci kroz talase: U kojoj mjeri su sljedeće pojave problem u Crnoj Gori?

Kako bi utvrdili na koji način građani i građanke percipiraju rad Tužilaštva u ovoj oblasti, zamolili smo ih da ocijene uspješnost borbe ove institucije protiv korupcije. Kumulativno, 41,2% ispitanika smatra da se Tužilaštvo uspješno bori protiv ove pojave, dok nešto više od polovine ispitanika i ispitanica (54,6%) tvrdi suprotno. Primjetno je da je broj ispitanika i ispitanica koji smatraju da se Tužilaštvo upješno bori protiv korupcije u blagom padu u odnosu na prošlogodišnje istraživanje.

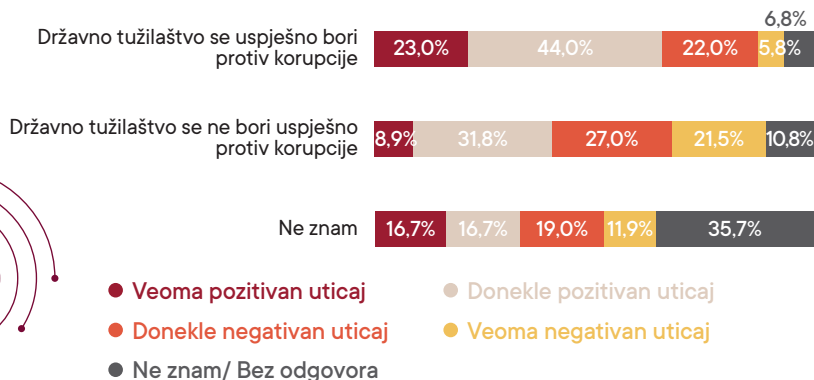
Grafik 34 Podaci kroz talase: Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije?

Analiza ovih podataka je dodatno urađena i prema tome kako ispitanici i ispitanice posmatraju uticaj građana i civilnog društva na rad Državnog tužilaštva. Podaci pokazuju da oni koji smatraju da se Tužilaštvo bori uspješno sa korupcijom takođe smatraju (65,4%) da civilno društvo ima veoma ili donekle pozitivan stav na rad Tužilaštva. Dok oni koji navode da se Tužilaštvo ne bori uspješno sa korupcijom, smatraju da civilno društvo ima negativan uticaj na rad tužilačke institucije.

Grafik 35 Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije? Prema tome kakav uticaj smatrate da civilno društvo ima na rad Tužilaštva

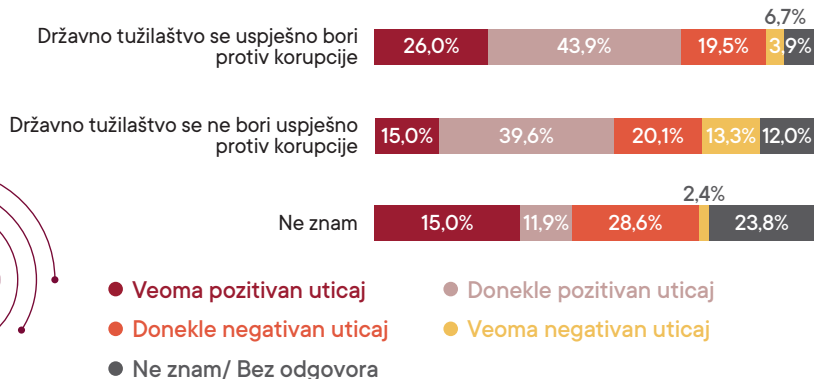
Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije? Prema tome kakav uticaj smatrate da civilno društvo ima na rad Tužilaštva

Slične podatke vidimo i kada analiziramo uticaj građana Crne Gore.

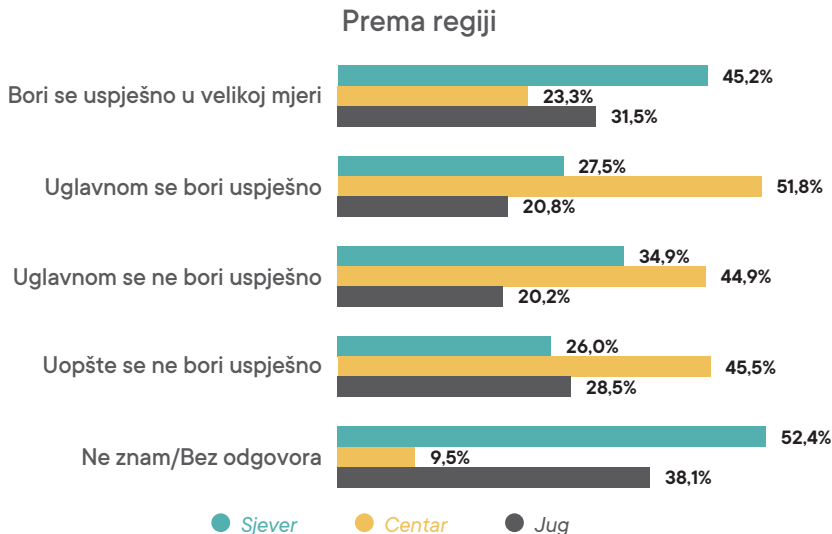
Grafik 36 Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije? Prema tome kakav uticaj smatrate da građani imaju na rad Tužilaštva

Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije? Prema tome kakav uticaj smatrate da građani imaju na rad Tužilaštva

Dodatno su ti podaci analizirani prema regiji. Rezultati pokazuju da među ispitanicima i ispitanicama koji smatraju da se Tužilaštvo u velikoj mjeri bori uspješno protiv korupcije u većem djelu su prisutni ispitanici i ispitanice iz sjeverne regije Crne Gore (45,2%) u odnosu na centralni (23,3%) i južni (31,5%) dio.

Grafik 37 Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori protiv korupcije? Prema regiji

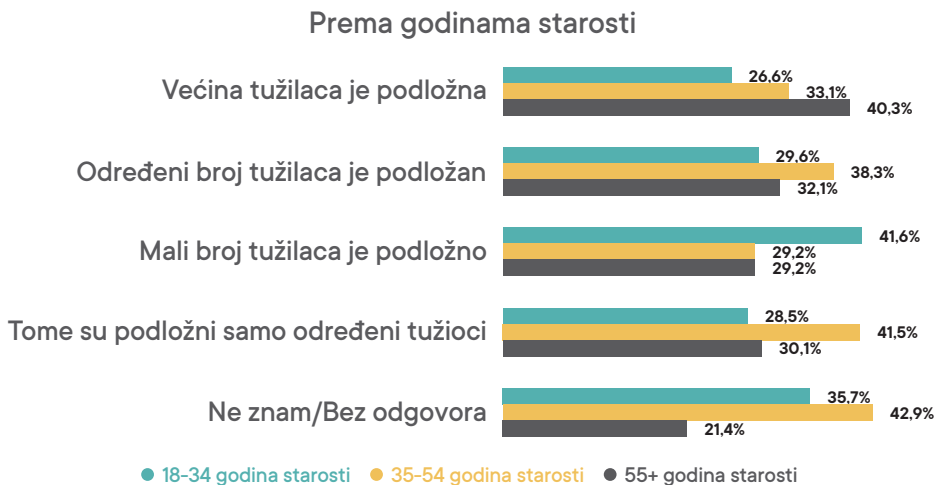
Dodatno, ispitanici i ispitanice su upitani i za njihov stav o broju tužilaca umiješanih u koruptivne aktivnosti. Nešto više od jedne četvrtine (26,1%) smatra da je većina tužilaca podložna korupciji, skoro jedna trećina (32,2%) smatra da je određen broj podložan.

Grafik 38 Da li smatrate da su tužioci podložni korupciji?

Što je ispitanik stariji, u većoj mjeri smatra da je većina tužilaca podložna korupciji.

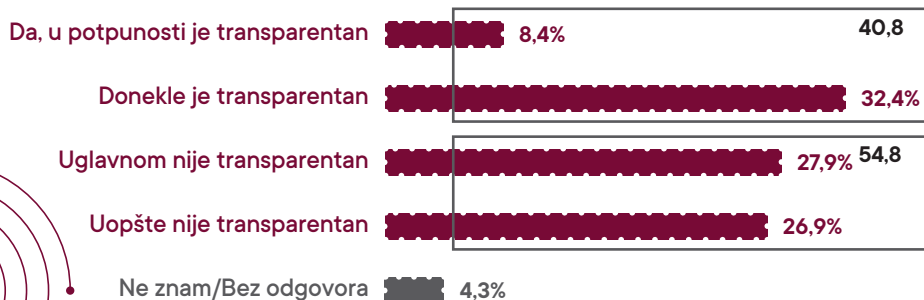
Grafik 39 Da li smatrate da su tužioci podložni korupciji? Prema godinama starosti

Informisanost građana o Državnom tužilaštvu

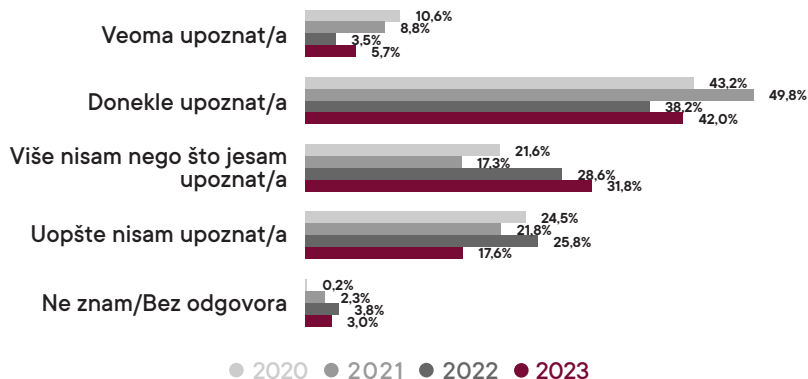
Naredni dio ovog izvještaja se fokusira na temu informisanosti građana o Državnom tužilaštvu. Razumijevanje informacija i traženje izvora informacija igraju ključnu ulogu u oblikovanju mišljenja i stavova, stoga je ova tema od suštinskog značaja za efikasno komuniciranje budućih inicijativa koje će tužilaštvo sprovesti. Analiza je započeta pitanjem o transparentnosti rada Državnog tužilaštva. Dok 40,8% smatra da je rad Državnog tužilaštva u potpunosti ili donekle transparentan, više od polovine ispitanika i ispitanica (54,8%) smatra da uglavnom ili uopšte nije transparentan, a samo 4,3% nije moglo procijeniti.

Grafik 40 Da li mislite da je rad Državnog tužilaštva transparentan?

Dodatni cilj ovog djela istraživanja je bio da se pruži uvid u to koliko su građani upoznati sa nadležnostima Državnog tužilaštva. Analizirajući podatke kroz talase, može se uvidjeti trend koji ukazuje da je informisanost o nadležnostima Tužilaštva i dalje na približnoj polovini građana Crne Gore.

Grafik 41 Podaci kroz talase: U kojoj mjeri ste upoznati sa nadležnostima Državnog tužilaštva?

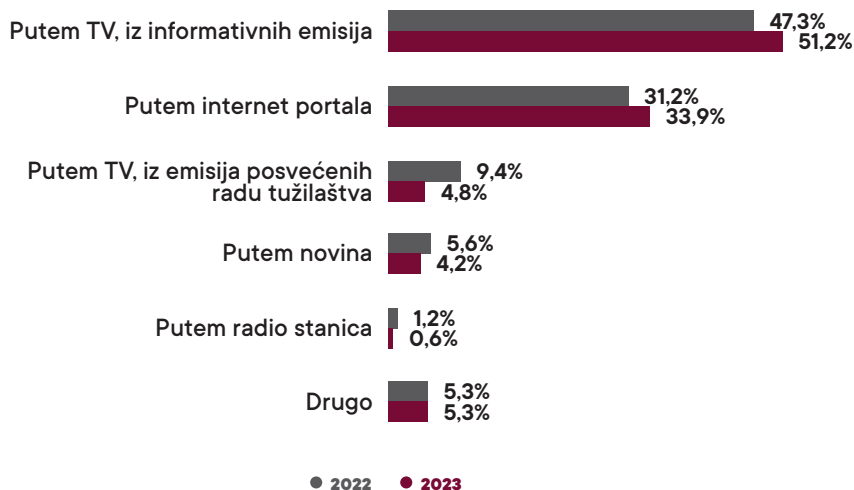
Više od tri četvrtine ispitanika i ispitanica (77,5%) je upoznato sa činjenicom da se Državno tužilaštvo bavi procesuiranjem počilaca krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti. Ovaj podatak ukazuje na opšti visok nivo informisanosti građana o osnovnoj društvenoj svrsi Tužilaštva.

Grafik 42 Čime se bavi Državno tužilaštvo?

Polovina ispitanika i ispitanica (51,2%) se informiše o radu Tužilaštva putem informativnih emisija na Televiziji, zatim jedna trećina ispitanika (33,9%) navodi da se informiše putem internet portala. Ti procenti predstavljaju povećanje u odnosu na prethodni talas rađen 2022. godine. Smanjen je broj ispitanika i ispitanica koji se informišu o radu Tužilaštva putem emisija posvećenih radu Tužilaštva (2022. godina – 9,4%, 2023. godina - 4,8%), kao i putem novina (2022. godina – 5,2%, 2023. godina - 4,2%) i radio stanica (2022. godina – 1,2%, 2023. godina – 0,6%).

Grafik 43 Podaci kroz talase: Gdje se informišete o radu tužilaštva?

Ispitanici i ispitanice (5,3%) koji su izrazili da se informišu na drugim mjestima o radu Tužilaštva. Među najčešćim izvorima informacija o radu Tužilaštva spadaju:

- **Usmena komunikacija**
- **Izvori iz Tužilaštva**
- **Lično iskustvo**
- **Nevladine organizacije**
- **Mediji i društvene mreže**
- **Nedostatak interesovanja ili vremena**

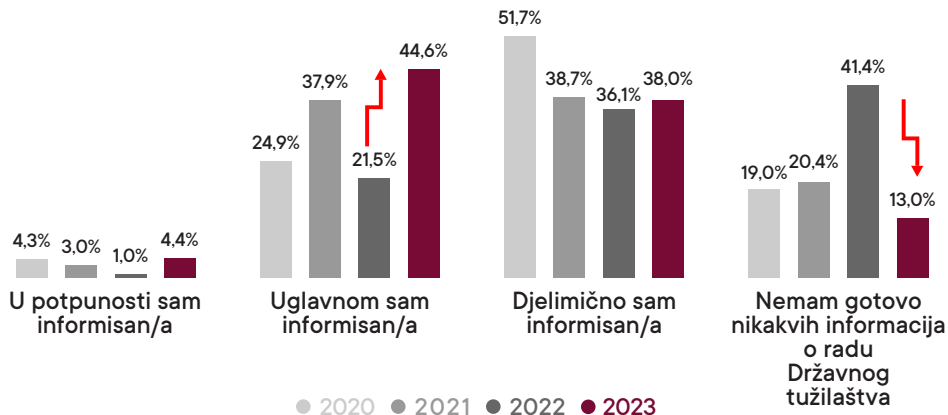
Ovi odgovori ukazuju na različite izvore informacija i različite perspektive o radu Tužilaštva među ispitanicima.

Ispitanici i ispitanice su samoprocijenili koliko su oni lično informisani o radu Državnog tužilaštva. Podaci iz ovogodišnjeg istraživanja pokazuju veliki porast u odnosu na prethodni talas 2022. godine gdje manje od jedne četvrtine ispitanika i ispitanica (21,5%) navodi

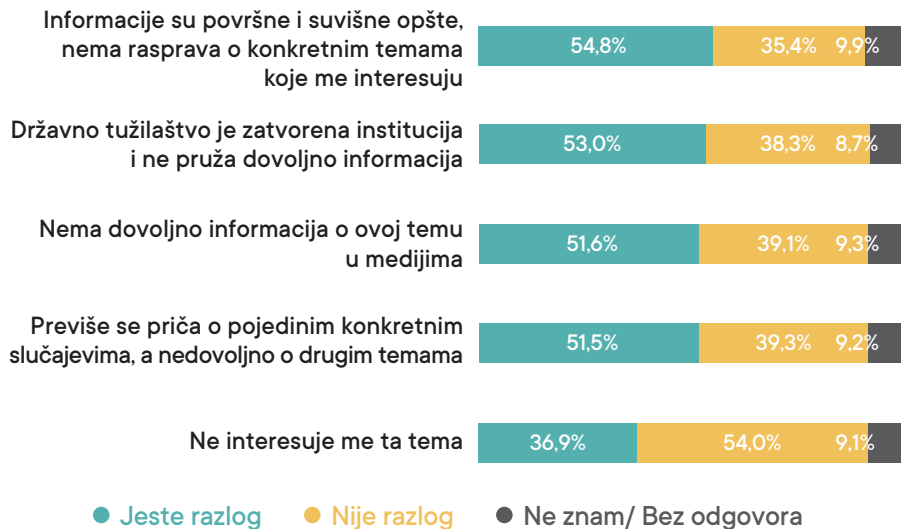
da su uglavnom informisani o radu Tužilaštva na skoro polovinu ispitanika i ispitanica (44,6%) 2023. godine. Sa druge strane, broj ispitanika i ispitanica koji su 2022. godine naveli da nemaju gotovo nikakvih informacija je drastično pao 2023. godine sa 41,4% na 13%.

Grafik 44 Podaci kroz talase: Uopšteno govoreći, koliko ste Vi lično informisani o radu Državnog tužilaštva?

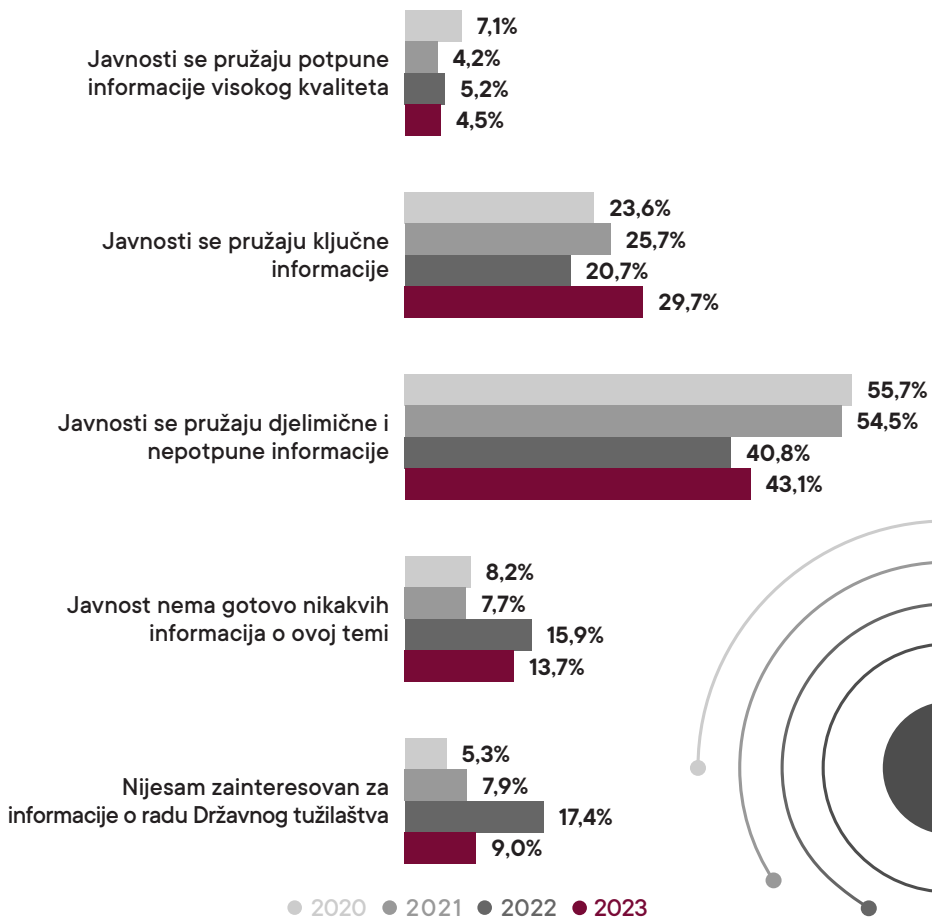
Oni ispitanici i ispitanice koji su rekli da nisu ili su samo djelimično informisani su dodatno upitani zbog čega smatraju da je to tako.

Grafik 45 Ukoliko nijeste ili ste samo djelimično informisani zbog čega je to tako? N=513

Rezultati istraživanja pokazuju da su građani uglavnom nezadovoljni brojnošću i kvalitetom informacija o radu Državnog tužilaštva koje su namijenjene javnosti. Čak 43,1% ispitanika smatra da se javnosti pružaju djelimične i nepotpune informacije. Taj procent je u blagom porast od 2022. godine (40,8%).

Grafik 46 Podaci kroz talase: Kako biste ocijenili brojnost i kvalitet informacija o radu Državnog tužilaštva koje su namijenjene javnosti?

Skoro tri trećine ispitanika i ispitanica (63,5%) navodi da bi željeli da dobiju više informacija o tome u kojim situacijama građani mogu da se obrate Tužilaštvu. Podaci generalno pokazuju veliko interesovanje o svim temama, što pokazuje da postoji interesovanje za informisanost o Državnom tužilaštvu.

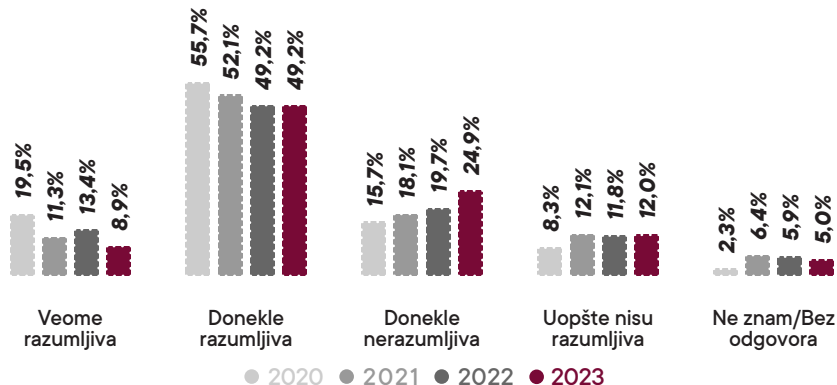
Grafik 47 O kojim temama vezanim za Državno tužilaštvo biste željeli da imate više informacija?

- Želio/Željela bih mnogo više informacija
- Želio/Željela bih više informacija
- Dovoljno sam upoznat/a
- Nijesam zainteresovan/a za ovu temu

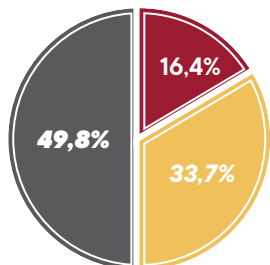
Kada je riječ o saopštenjima, kao najzastupljenijem kanalu komunikacije koju koristi Državno tužilaštvo, primijećen je opadajući trend kada je u pitanju razumljivost saopštenja Državnog tužilaštva.

Grafik 48 Podaci kroz vrijeme: U kojoj mjeri su Vam razumljiva saopštenja Državnog tužilaštva?

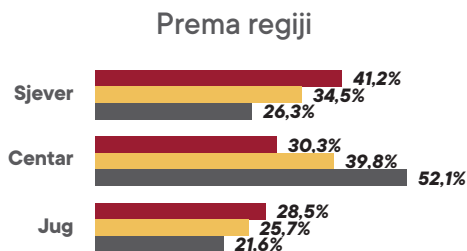
Polovina ispitanika i ispitanica (49,8%) navodi da nikada nisu čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“, jedna trećina (33,7%) navodi da su čuli za emisiju ali da je nisu gledali, dok 16,4% kaže da jesu gledali emisiju. Dodatna analiza ovih podataka prema regiji pokazuje da ispitanici i ispitanice sa sjevera Crne Gore su najčešći gledaoci TV emisije „Upoznajte tužilaštvo“ (41,2%), u odnosu na ispitanike i ispitanice iz centralne regije (30,3%) i južne regije (28,5%).

Grafik 49 Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“?

- Da, čuo/la sam za nju i gledao/la sam je
- Da/ čuo/la sam za nju, ali je nisam gledao/la
- Ne, nisam čuo/la za nju

Grafik 50 Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“? Prema regiji

- Da, čuo/la sam za nju i gledao/la sam je
- Da/ čuo/la sam za nju, ali je nisam gledao/la
- Ne, nisam čuo/la za nju

Dok ne možemo sa sigurnošću utvrditi da je gledanje emisije vodilo ka pozitivnijem stavu prema Državnom tužilaštvu, zanimljivo je primijetiti i da su ispitanici i ispitanice sa sjevera Crne Gore takođe oni koji u najvećoj mjeri imaju pozitivan stav prema Tužilaštvu kao i da su oni najbrojniji gledaoci emisije „Upoznajte tužilaštvo“.

Grafik 51 Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“? Prema stavu o Državnom tužilaštvu

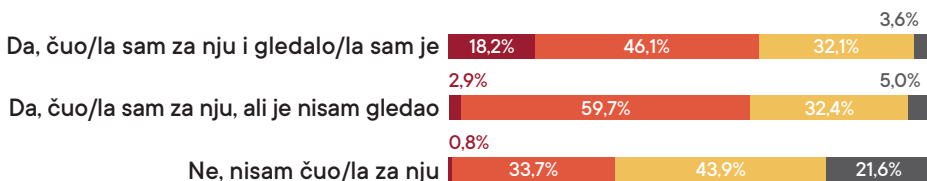
Da li ste ikada čuli za TV emisiju “Upoznajte tužilaštvo” Prema stavu o Državnom tužilaštvu

Takođe je vrijedno pogledati rezultate koje su dobijene ukrštanjem sa pitanjem o tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisane o radu Državnog tužilaštva, možemo vidjeti da ispitanici koji su gledali emisiju smatraju da su bolje informisani o radu Tužilaštva u odnosu na one koje nisu uopšte čuli za emisiju.

Grafik 52 Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“? Prema tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisani o radu Državnog tužilaštva

Da li ste ikada čuli za TV emisiju “Upoznajte tužilaštvo”?
Prema tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisani
o radu Državnog tužilaštva

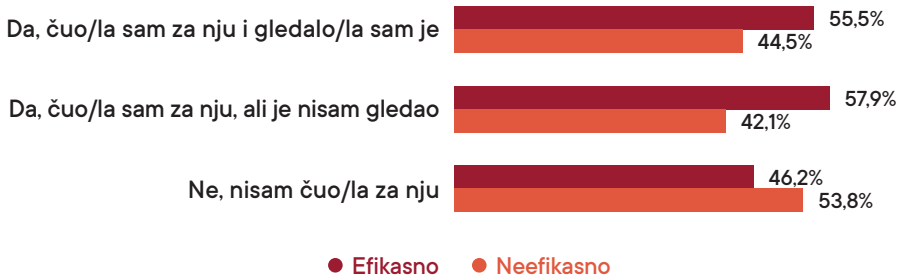

- U potpunosti sam informisan/a
- Uglavnom sam informisan/a
- Djelimično sam informisan/a
- Nemam gotovo nikakvih informacija o radu Državnog tužilaštva

Dodatno je zanimljivo pogledati podatke koji ukazuju na to da ispitanici i ispitanice koji su čuli i gledali emisiju „Upoznajte tužilaštvo“ više su skloni da smatraju da je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju.

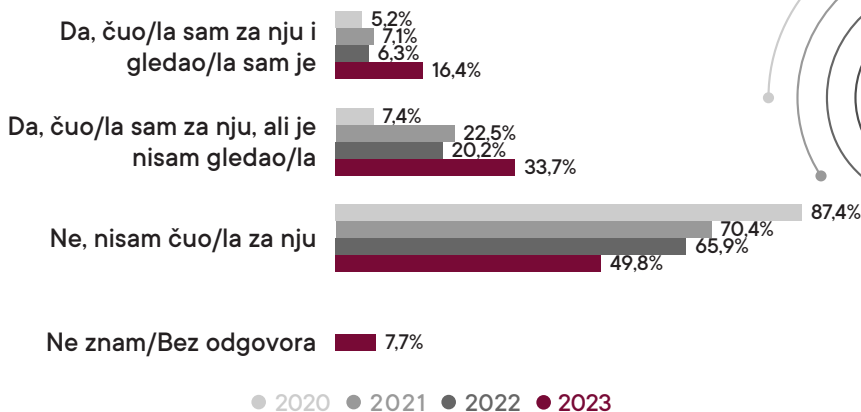
Grafik 53 Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“? Prema stavu o efikasnosti djelovanja Državnog tužilaštva

Da li ste ikada čuli za TV emisiju “Upoznajte tužilaštvo”?
Prema stavu o efikasnosti djelovanja Državnog tužilaštva

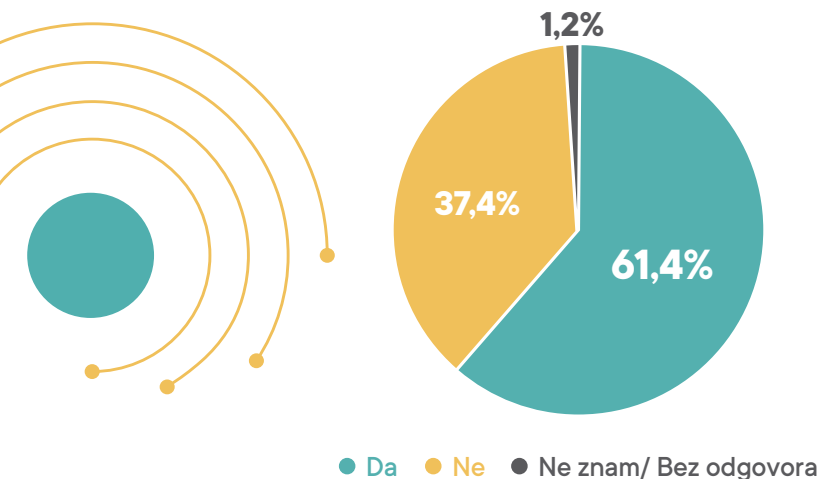
- Efikasno
- Neefikasno

Grafik 54 Podaci kroz talase: Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“?

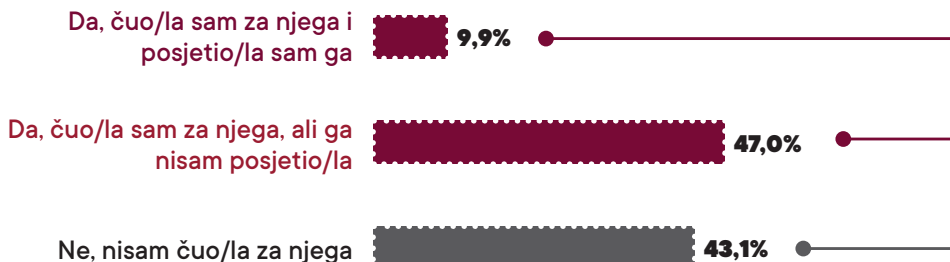
Skoro dvije trećine ispitanika i ispitanica (61,4%) koji su gledali emisiju navode da im je emisija pomogla da razumiju nadležnost i rad Tužilaštva.

Grafik 55 Da li Vam je emisija pomogla da razumijete nadležnosti i rad Tužilaštva? (N=165)

Primijećeno je da je natpolovična većina čula za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me. Skoro svaka deseta osoba je posjetila sajt, dok 47% je čulo za sajt ali nije posjetilo.

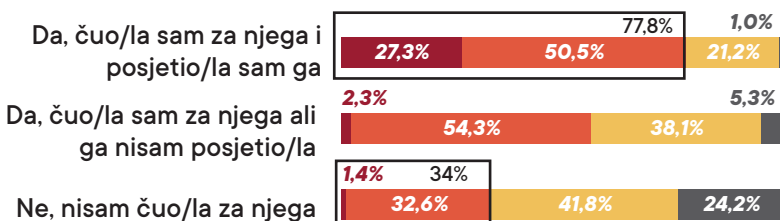
Grafik 56 Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me?

Kada dodatno analiziramo ove podatke sa pitanjem o tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisane o radu Državnog tužilaštva možemo vidjeti zanimljive rezultate koje ukazuju da građani koji su posjetili sajt Tužilaštva smatraju da posjeduju više informacija o radu te institucije u odnosu na one koje nisu uopšte čuli za sajt. Unutar grupe onih koji su čuli i posjetili sajt, više od tri četvrtine ispitanika i ispitanica (77,8%) navode da smatraju da su uglavnom ili u potpunosti informisani o radu Tužilaštva. S druge strane, od svih ispitanika koji uopšte nijesu čuli za sajt, tek jedna trećina (34%) navodi isto.

Grafik 57 Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me? Prema tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisani o radu Državnog tužilaštva

Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me? Prema tome koliko su ispitanici i ispitanice lično informisani o radu Državnog tužilaštva

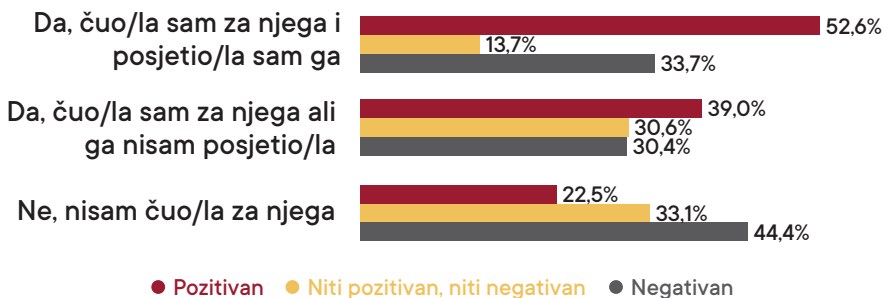

- U potpunosti sam informisan/a
- Uglavnom sam informisan/a
- Djelimično sam informisan/a
- Nemam gotovo nikakvih informacija o radu Državnog tužilaštva

Ono što je posebno interesantno jeste da kao i sa gledanost emisije „Upoznajte tužilaštvo“, posjećenost sajta može itekako imati uticaj na pozitivan ili negativan stav prema Državnom tužilaštvu. Ispitanici i ispitanice koji su čuli i posjetili sajt imaju pozitivniji stav o Tužilaštvu u odnosu na one koje uopšte nisu čuli za postojanje sajta.

Grafik 58 Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me? Prema stavu o Državnom tužilaštvu

Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva
www.tuzilastvo.me? Prema stavu o Državnom tužilaštvu

Kao i sa opštim stavom prema Državnom tužilaštvu, tako i sa stavom o efikasnom djelovanju Tužilaštva dobijamo slične rezultate. Ispitanici i ispitanice koji su posjetili sajt smatraju da je djelovanje tužilačke institucije efikasno u odnosu na one koje uopšte nisu čuli za sajt.

Grafik 59 Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me? Prema stavu o efikasnosti djelovanja Državnog tužilaštva

Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva
www.tuzilastvo.me? Prema stavu o efikasnosti djelovanja
Državnog sektora

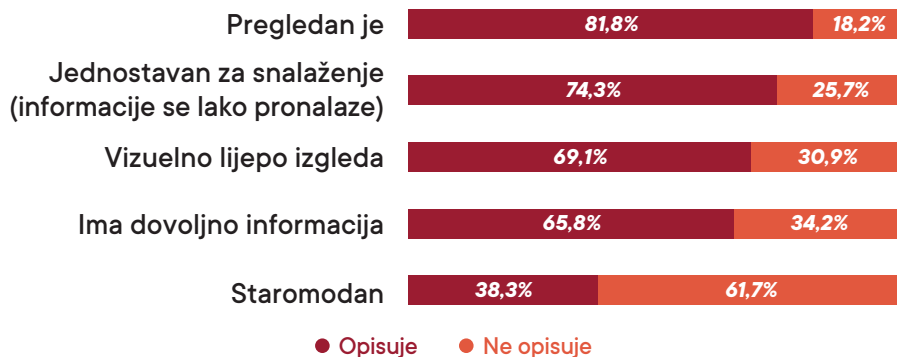

Iz ovih podataka jasno je vidljivo da je javno prisustvo Državnog tužilaštva, bilo da se radi o televizijskim emisijama ili online prisustvu, od ogromnog značaja za percepciju građana Crne Gore o tom institucionalnom tijelu.

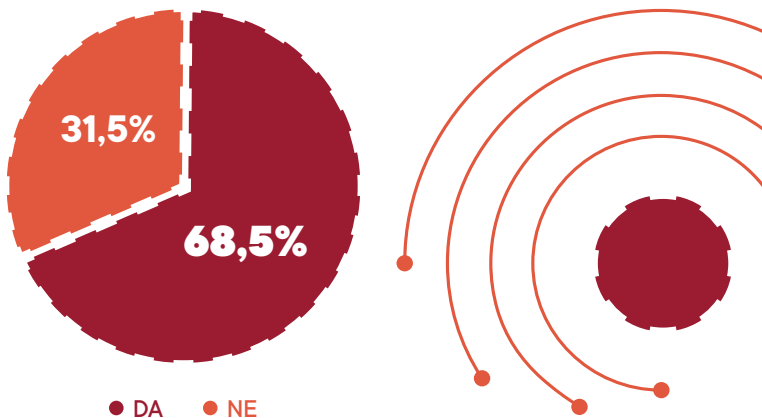
Dominantna većina ispitanika i ispitanica koji su posjetili sajt se slažu da je sajt pregledan (81,8%). Tri četvrtine ispitanika i ispitanica (74,3%) smatra da je sajt jednostavan za snalaženje, više od dvije trećine smatra da vizuelno lijepo izgleda (69,1%) i da sajt sadrži dovoljno informacija (65,8%). Skoro dvije trećine ispitanika i ispitanica smatraju da sajt nije staromodan (61,7%).

Grafik 60 Da li sljedeći iskazi opisuju sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me? (N=99)

Više od dvije trećine ispitanika i ispitanica (68,5%) navodi da su na sajtu pronašli sve informacije koje su tražili.

Grafik 61 Da li ste na sajtu pronašli sve informacije koje ste tražili? (N=99)

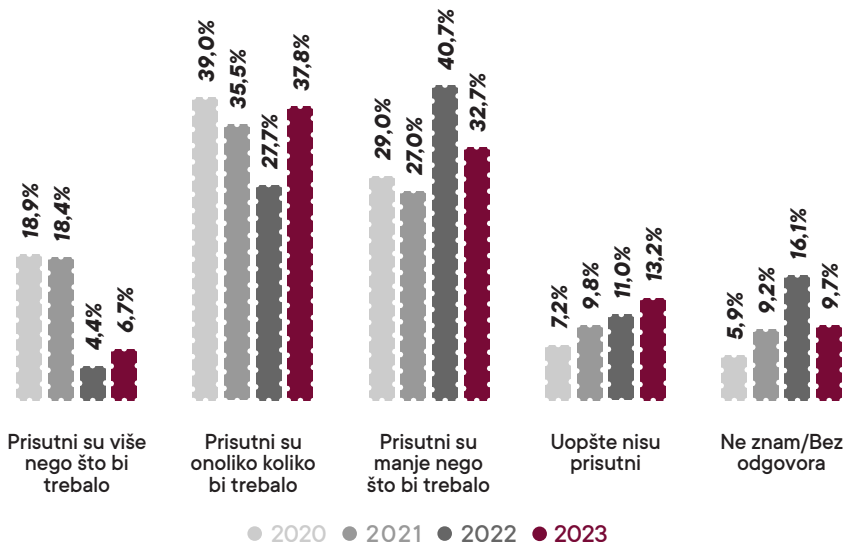

Stavovi o prisustvu državnih tužilaca u javnosti

Pravni okvir koji uređuje transparentnost rada Državnog tužilaštva obavezuje određene osobe da dijele informacije sa javnošću. Prema ovom zakonu, vrhovni državni tužilac ili lica koja su ovlašćena treba da pružaju informacije o aktivnostima Državnog tužilaštva. Sa druge strane, rukovodioci državnih tužilaštava ili lica koja su ovlašćena od strane njih, zaduženi su za pružanje informacija o radu tih pojedinačnih tužilaštava. Analiza stavova građana prema prisustvu državnih tužilaca u javnosti može pružiti korisne uvide u način na koji se pravosudni sistem doživljava i kako se ocjenjuje efikasnost i transparentnost njegovog rada. U narednoj sekciji izvještaja, analizirani su rezultati istraživanja javnog mnjenja o tome kako građani doživljavaju prisustvo državnih tužilaca u javnosti.

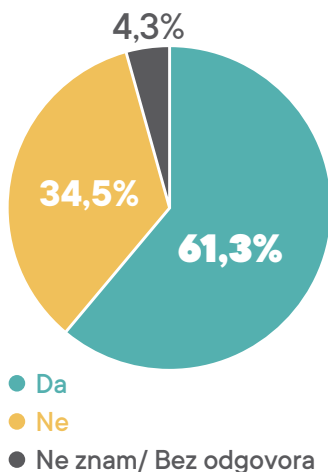
Kada je riječ o prisustvu tužilaca u javnosti, 37,8% ispitanika i ispitanica smatra da su tužioci prisutni u javnosti onoliko koliko bi trebalo, što predstavlja porast od 10,1% u odnosu na prethodni talas rađen 2022. godine.

Grafik 62 Podaci kroz talase: Po Vašem mišljenju, da li su tužioci u dovoljnoj mjeri prisutni u javnosti?

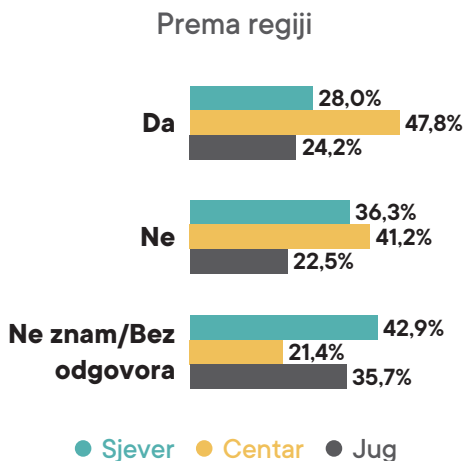

Ispitanici i ispitanice su takođe upitani da li smatraju da državna tužilaštva putem konferencija za medije treba da informišu javnost o predmetima iz njihove nadležnosti. Skoro dvije trećine ispitanika i ispitanica (61,3%) smatra da bi trebala, dok 34,5% smatra da ne bi trebala. Kada dodatno podatke analiziramo prema regijama u Crnoj Gori, može se primijetiti da oni ispitanici i ispitanice koji smatraju da državna tužilaštva putem konferencija za medije treba da informišu javnost o predmetima iz njihove nadležnosti su većim djelom iz centralne regije (47,8%), dok iz sjevernog (28%) i južnog (24,2%) djela su manje prisutni.

Grafik 63 Da li državna tužilaštva putem konferencija za medije treba da informišu javnost o predmetima iz njihove nadležnosti?

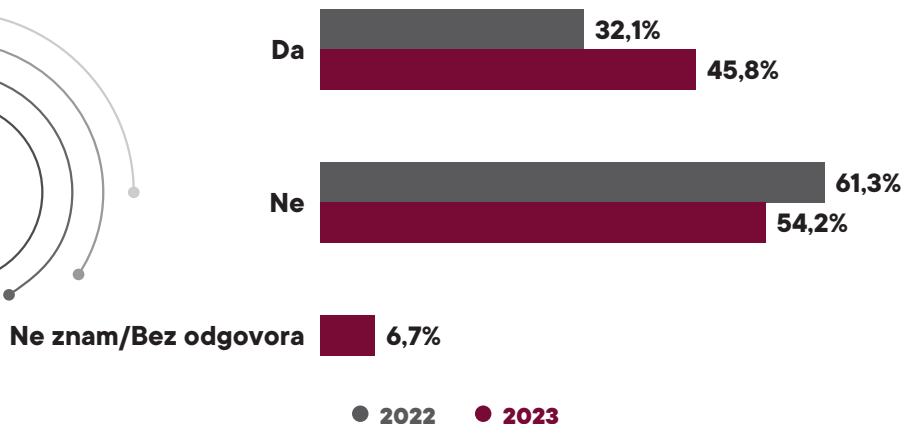
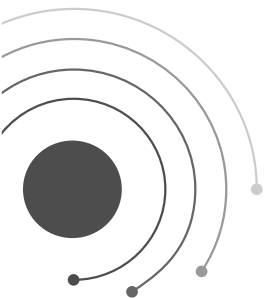

Grafik 64 Da li državna tužilaštva putem konferencija za medije treba da informišu javnost o predmetima iz njihove nadležnosti? Prema regiji

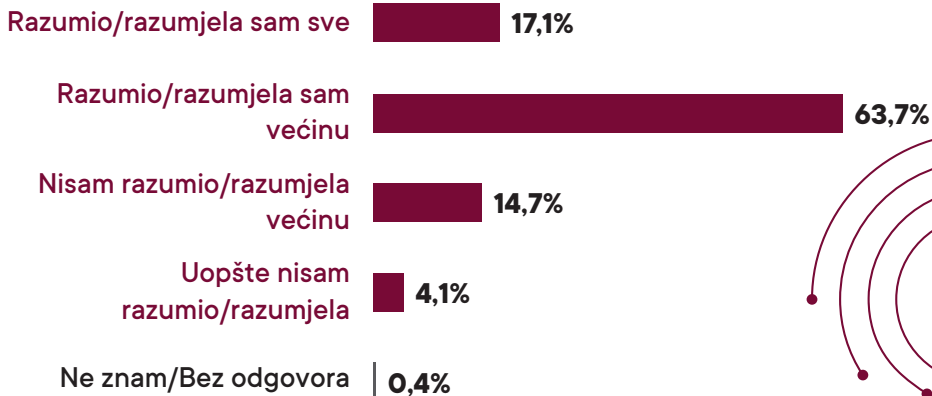
Skoro polovina ispitanika i ispitanica (45,8%) navodi da su gledali pojavljivanje u javnosti nekog državnog tužioca u prethodnih 12 mjeseci. Ovo predstavlja porast u odnosu na prethodni talas 2022 godine (32,1%).

Grafik 65 Podaci kroz talase: Da li ste gledali pojavljivanje u javnosti nekog državnog tužioca u prethodnih 12 mjeseci?

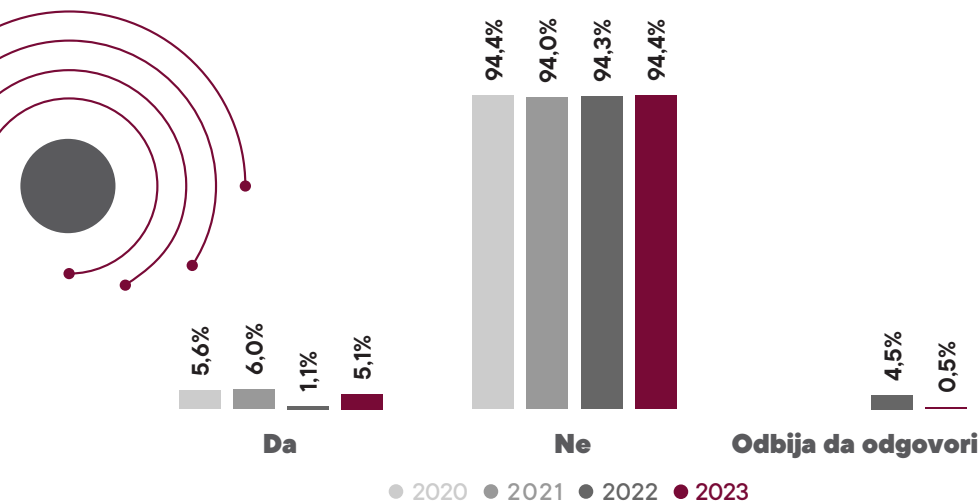
Od ispitanika i ispitanica koji su gledali pojavljivanje u javnosti nekog državnog tužioca u prethodnih 12 mjeseci, dominantna većina (80,8%) navodi da su razumjeli sve ili da su razumjeli većinu onoga što je tužilac govorio.

Grafik 66 Koliko ste uspješni razumjeti od onoga šta je tužilac govorio? (N=461)

Broj ispitanika i ispitanica koji su imali priliku da razgovaraju sa tužiocem u prethodnih 12 mjeseci se povećao sa 1,1% 2022. godine na 5,1% 2023. godine. Važno je napomenuti da nije precizirano gdje su imali kontakt sa tužiocem.

Grafik 67 Podaci kroz talase: Da li ste imali priliku da razgovarate sa tužiocem u prethodnih 12 mjeseci?

Preporuke na osnovu sprovedenog istraživanja

Na osnovu navedenih nalaza istraživanja o stavovima prema Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori, mogu se predložiti neke preporuke za dalji rad Državnog tužilaštva kako bi se poboljšala percepcija i povećalo povjerenje građana:

Jačanje transparentnosti: Državno tužilaštvo treba da preduzme konkretne korake kako bi povećalo transparentnost svog rada. To uključuje redovno informisanje javnosti o svojim aktivnostima, objavljivanje informacija o sudskim procesima i rezultatima istraga, kao i unapređenje komunikacije sa medijima i civilnim društvom. Prema podacima je jasno vidljivo da je javno prisustvo Tužilaštva od velikog značaja za percepciju građana Crne Gore o tom institucionalnom tijelu. Prvi talas ovog istraživanja 2020. godine je pokazao da je polovina građana (50,4%) smatrala da je Državno tužilaštvo transparentno. Ovaj broj se smanjio na 39,6% 2023. godine. Rezultati pružaju čvrstu osnovu za dalje napore, posebno usmjerene prema promociji transparentnosti rada Tužilaštva.

Borba protiv korupcije: Imajući u vidu visok procenat građana koji smatraju da je korupcija problem u Crnoj Gori, Državno tužilaštvo treba da intenzivira svoje napore u borbi protiv korupcije. Ovo uključuje efikasno procesuiranje slučajeva korupcije, saradnju sa relevantnim institucijama i aktivno učešće u prevenciji korupcije. Tužilaštvo može nastojati da u svojim nastupima naglašava pozitivne promjene u ovom domenu, da se trudi da građanima predstavi stanje kako je bilo ranije a kako sada, kako bi fokus zaista bio na pozitivnim promjenama. Angažovanje eksperata koji mogu pomoći u formulisanju ovakvih PR poruka moglo bi značajno doprinijeti rastu povjerenja u Državno tužilaštvo.

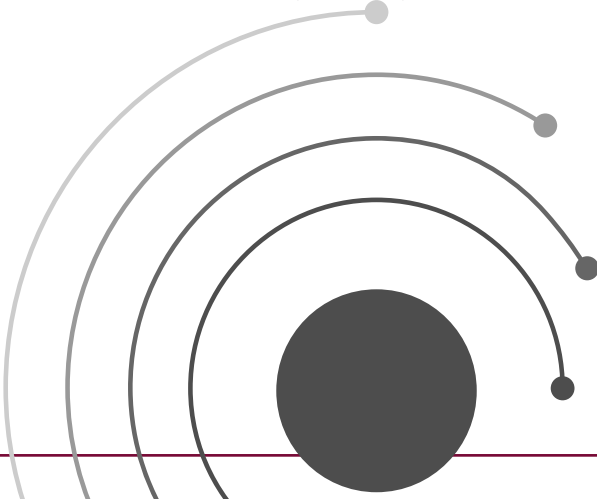
Nezavisnost i profesionalizam: Državno tužilaštvo treba da nastavi da se zalaže za svoju nezavisnost od političkog uticaja i da očuva visok nivo profesionalizma među svojim tužiocima i službenicima. Ovo će doprinijeti jačem povjerenju građana u instituciju. Na instituciji je da objasni široj grupi svoju nezavisnost i odvojenost od drugih grana vlasti, kako bi građanima bio jasan doprinos Državnog tužilaštva, ali i kako ne bi potencijalne probleme u političkim institucijama (koje dobijaju najviše medijske pažnje) vezivali za rad Državnog tužilaštva. S tim u vezi, moguće je razmisliti o potencijalnim obukama i za novinare, koji prenose informacije od Tužilaštva do građana, kako bi što preciznije informisali građane. Takođe, za one koji posjećuju sajt Tužilaštva, jedna posebna stranica na sajtu bi mogla da se osvrne na ovu tematiku, na kojoj bi bila jasno predstavljena nezavisnost Tužilaštva od ostalih grana vlasti.

Obrazovanje i informisanje građana: Podaci kroz talase pokazuju da se informisanost građana o nadležnostima Državnog tužilaštva skoro i nije pomjerila od 2020. godine gdje je i dalje na približnoj polovini onih koji smatraju da su veoma ili donekle upoznati sa nadležnostima. Sa tim u vidu, Državno tužilaštvo bi trebalo da uloži više napora u bolju informisanost građana o svojim nadležnostima, uloži i značaju u pravosudnom sistemu. Ovo se može postići putem javnih kampanja, radionica i drugih oblika informisanja. Iz ovog razloga je veoma važno napomenuti i TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“. Rezultati ovog istraživanja su nam pokazali da ispitanici i ispitanice koji su gledali emisiju smatraju da su bolje informisani o radu Tužilaštva u odnosu na one koje nisu uopšte čuli za emisiju.

Podaci nam takođe pokazuju da 51,2% ispitanika i ispitanica putem TV-a, iz informativnih emisija i 33,9% se informiše putem internet portala. Trebalo bi raditi na tome da se dodatno ispituje o kojim informativnim emisijama i putem kojih internet portala je riječ kako bi se te platforme maksimalno iskoristile za promociju kako TV emisije „Upoznajte tužilaštvo“ kako i rada Državnog tužilaštva. Državno tužilaštvo može razmisliti o organizovanju fokus grupa sa ciljanom publikom koja ima različite poglede na rad Tužilaštva, kako bi bolje razumjeli različite publike kojima se obraćaju. Podaci iz istraživanja pokazuju da postoje određene demografske razlike u tome kako građani vide rad Tužilaštva. Fokus grupe bi pomogle da Tužilaštvo ove stavove razumije bolje, i na osnovu nalaza fokus grupa da kreira targetiranu kampanju kako bi podigla svijest kod onih kod onih grupa kod kojih je ona trenutno na najnižem nivou. Podaci iz kvantitativnog istraživanja daju dobru početnu osnovu za dizajn takvih fokus grupa.

Saradnja sa civilnim društvom: S obzirom na rezultate istraživanja koje pokazuju da građani kao i civilno društvo su smatrani da imaju najveći nivo pozitivnog uticaja na rad Državnog tužilaštva, trebalo bi aktivno saradivati sa organizacijama civilnog društva kako bi bolje razumjelo potrebe građana i primilo povratne informacije o svom radu. Ovo se može postići uspostavljanjem dijaloga sa predstavnicima civilnog društva i uključivanjem predstavnike civilnog društva u procese izrade i evaluacije politika i procedura Državnog tužilaštva gdje njihova ekspertiza i spoljna perspektiva mogu doprinijeti boljim odlukama. Takođe, partnerstvo na projektima i inicijativama može biti vrlo produktivno. Ovo može uključivati zajedničke istraživačke projekte, obuke, kampanje za informisanje javnosti i druge aktivnosti. Dodatno je vrijedno napomenuti da podaci pokazuju da oni koji smatraju da se Tužilaštvo bori uspješno sa korupcijom takođe smatraju (65,4%) da civilno društvo ima veoma ili donekle pozitivan stav na rad Tužilaštva. Dok ispitanici i ispitanice koji smatraju da se Državno tužilaštvo ne bori uspješno sa korupcijom generalno smatraju da civilno društvo ima donekle ili veoma negativan uticaj prema radu te institucije. Uz ove podatke je jasna koleracija između rada Tužilaštva i civilnog društva, te je njihova saradnja ključna.

Ove preporuke bi mogle pomoći Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori da izgradi jače povjerenje građana i ostvari bolje rezultate u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, kao i u očuvanju vladavine prava u zemlji.

DeFacto Consultancy

8. Marta 55, 81000 Podgorica, Crna Gora

+382 67 226 392

office@defacto.me

www.defacto.me

